

ДА СИ ДОЙДЕМ НА ДУМАТА

По време на тържественото връчване на награди Варна на 19 май тази година си позволих да прочета пред варненската публика едно повече или по-малко провокативно стихотворение, визиращо някои от болезнените процеси, за които обществото все още се страхува да си признае гласно. Голямо беше учудването ми, когато получих бурни аплодисменти. И си казах – дано да са за стихотворението, че е хубаво, а не за смисъла, изразен в него. В този ред на ми-

сли благодаря на кмета г-н Кирил Йорданов, който в заключителното си слово изказа своето огорчение за аплодисментите на точно това съдържание. Така и трябва да бъде!... Но аз ще продължавам да напомням, и не само с това стихотворение, за страшните процеси, които започват да променят народа ни. Дори и в най-незначителните на пръв поглед примери, с които е изпълнено ежедневието ни. Като, да кажем, на тазгодишната Панорама на варненските учили-

ща, в съпътстващата програма на която самите училища се представяха с различни изпълнения. Та едно от тях беше следното: на фона на „Стани, стани юнак балкански“ се вихреше мажоретен състав от 12-13-годишни момиченца... Не ми се коментира, защото е много близо до ума и циничният контекст в тази ситуация. Да не говорим за всичко останало.

Та ето го и въпросното стихотворение:

ЕВОЛЮЦИЯ НА СОЦИАЛНИЯ ПРОФИЛ

Народът си отива.
Идват
интересите на клубните съобщества
и тъжните проблясъци
на поетическите откровения –
за обозримост на разместването.

Поетите си тръгват в края на процеса...

В началото е словото,
което ги привлича
да повярват,
да му бъдат верни;
дори когато смисълът му
се размие
от многократна употреба
на договарящи се интереси –
в тях
до последно си отеква
първата невинност на изричането...

Поетите последни осъзнават,
че

ПАНЧО НЕДЕВ

КАК СЪЗДАВАХМЕ СДРУЖЕНИЕТО НА ПИСАТЕЛИТЕ – ВАРНА

Като един от малцината най-възрастни и активни участници в организационния и творческия живот на Дружеството (асоцииран член от 1974 г. и редовен от 1976 г.) и на Сдружението, в готовата ми за печат автобиографична книга „ОГЛЕДАЛО ЗА ОБРАТНО ГЛЕДА-НЕ“, аз съм посветил отделна глава на моето скромно участие в нашите обществени и творчески изяви.

КРАСИМИР МАШЕВ

ПАНИХИДА ЗА ОТКОЛЕШНИТЕ БЪЛГАРСКИ КНИГОИЗДАТЕЛИ

В края на 1912 г. патриархът на българската литература Иван Вазов е в поредния си плодосен творчески унес. И понесен от мощния мах на неуморимите криле на своето завидно жизнено вдъхновение, само за няколко седмици написва с творческо рвение десетки патриотични стихотворения. Сред тях и едно, което заслужава по-особено внимание най-вече поради своята инте-

ресна биография. То е онасловено „България гледа“ и е посветено „поручику Ал. Паскалеву“.

Това стихотворение е написано на 12 декември 1912 г., непосредствено след публикуването на текста на нашия национален химн преди 9. IX. 1944 г. „Шуми Марица“, но важното в случая е, че то е посветено на поручик Александър Паскалев (1879 – 1946 г.). По-късно, вече като ро-

светът си е сменил реликвите
и че народът
(постепенно)
си е осмислил интересите като реликви
и си отива,
без да се сбогува
със всичко, за което си е струвало
да го възпяват в стихове...

Поетите остават най-накрая –
да преговорят
до последната въздишка
смисъла,
във който са родени
и да изчезнат в себе си,
довършвайки процеса
“поединично оцеляване”...

Народът си отива.
Идват
интересите на клубните съобщества,
където
няма нужда от поети,
а от добре скроени
охранители...

ИВАН ОВЧАРОВ

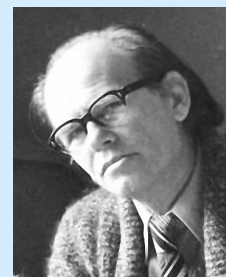
на ул. „Крали Марко“ №11. Дървените му стени сякаш заскърцаха и се позаклатиха от ехото на гръмогласните митинги, демонстрации и оптимистични песни. В най-първите дни Кръговратът на събитията ни разпиля и изхвърли на Улицата, където доста емоционално и революционно се чертаеха контурите на Новото време. Едни се стъписаха и

На стр. 4

Ангел Атанасов – Пристанище Варна, 1975; 89x119, маслени бои, платно (собственост на ГХГ – Варна)

АНТОЛОГИЯ „МАНУСКРИПТ – КИЛ“

ИВАН РАДОЕВ

БЕЗКРАЙНОСТ

На Недялко Йорданов

Все бързаме без връзка между края
и началото
и все ни водят сънищата
незавършени.
Разбира се, отдавна там не ни
очаква никой.
Какво оставихме, че да е там и да
е наше?

Листата на дърветата са на
дърветата,
хралупата на звяра е на звяра,
земята на мъртвеца е на мъртвия,

тревата утре ще поникне пак трева.
Какво пониква от човека?
Път!... Път пониква!

Вали ни студ, затопляме се, пак
вали, и бързаме,
и тъпчем ничия трева –
господстващи,
и все ни водят сънищата
незавършени. 1978 г.

ВЕСЕЛИНА ЦАНКОВА

УЧИТЕЛЯТ, ПРЕВОДАЧЪТ, ЧОВЕКЪТ

Така Нейко Нейков е назовал своя очерк за забележителната културна осанка на дългогодишния варненец Иван Иванов. Празникът на писмеността е подходящо време да си спомним отново за него, още повече, че той беше един от добрите сътрудници на в. „КИЛ“ през годините.

Иван Иванов, както отбелязва в своя очерк г-н Нейков, е един от големите български преводачи от края на двадесети и началото на двадесет и първи век. Автор е на 12 книги, между които и на превода на забележителната „Божествена комедия“ от Данте Алигиери (в съавторство с Любен

Любенов). Той присъства не само в културния, но и в просветния живот на град Варна като преподавател, зам. директор и директор на Френската езикова гимназия. Завършва романска филология и френски език в Софийския университет. Самостоятелно изучава италиански, но защо точно италиански, след като вече знае други езици? „Съдба! Някакво предчувствие може би, че с този език ще увие венеца на живота си – превода на „Божествена комедия“. Дарбите му са забелязани още като студент и след дипломирането си, той с още няколко бъл-

На стр. 11

КУЛТУРЕН КАЛЕЙДОСКОП

ЕДИН ЗАПОМНЯЩ СЕ ПРАЗНИК НА СДРУЖЕНИЕТО НА ПИСАТЕЛИТЕ ВЪВ ВАРНА

Съботната вечер на 14 май събра във Филиала на Драматичния театър „Стоян Бъчваров“ в гр. Варна много почитатели на литературата, дейци на изкуството и културата, както и творците от Сдружението на писателите във Варна, които отбелязаха 20-ия рожден ден на своето обединение. Водещата роля в литературно-музикалния спектакъл – копродукция на Сдружението на писателите и ТМПП – Варна, бе предоставена на актьорите Пламен Георгиев и Мария Гинкова. Кратко слово по повод годишнината на сдружението прочете неговият председател Ванилин Гавраилов. В края на словото си той подчерта, че „...щом държавата, щом местната изпълнителна и законодателна власт подкрепят дейците на изкуството и културата и техните творчески обединения, печатни издания и творчески прояви, щом творците от различни видове изкуства и различни обединения си подават приятелски ръка, град Варна заслужено и с достойнство може да получи привилегията да стане културна столица на Европа през 2019 година! Нека всички си го пожелаем с цялата си душа и в оставащите 8 години да добавяме своя принос към културния облик на нашата красива морска столица!“

Поздравителни адреси и цветя бяха поднесени от името на кмета на Варна Кирил Йорданов, председателя на Общински съвет Варна Николай Апостолов и от Жана Андреева – директор на Дирекция „Култура и духовно развитие“ на Община Варна, поздравителни адреси от Съюза на българските писатели в САЩ и по света – Чикаго, от Сдружението на писателите в гр. Добрич, от Клуба на културните дейци в Сливен, от кметове на общини от Варненска област, от Сдружението на директорите в средното образование – Варна, от Асоциацията на специалистите по комуникации в общините, както и от други институции. Заместник-кметът на Община Варна доц. д-р Христо Бозов поздрави творците с празника им и им връчи плакете на община Варна. В залата поздравления отправиха и директорът на ТМПП-Варна, Даниела Димова, председателят на постоянната комисия „Култура и духовно развитие“ в Общински съвет Варна – доц. д-р Константин Трошев, както и други присъстващи творци и дейци на културата. На творците от Сдружението на писателите, както и на актьори и ръководители на културни институции във Варна, на представители на държавната и на местната изпълнителна

и законодателна власт бяха връчени почетни грамоти и почетни знаци от Сдружението на писателите. Посмъртно бяха удостоени с грамоти и почетни знаци и писателят Атанас Липчев, доскорошен председател на сдружението, както и емблематичният варненски поет Емил Иванов. Двамата ни напуснаха през 2010 година.

Освен творби на много от членовете на сдружението, в литературно-музикалния спектакъл се вписаха чудесно изпълненията на оперната певица Вира Железова и танцьорката Везда Маринова, на Мъжка вокална група „Родолубие“ от гр. Вълчи дол с ръководител Георги Калайджиев, както и на детския танцов състав „Китка цвете“ при НЧ „П.Р.Славейков“ от варненския кв. „Владиславово“ с ръководител Петър Пенков.

Особено вълнуващ бе финалът на спектакъла, когато МВГ „Родолубие“ запя „Хубава си, моя горо“ и към певците от групата се присъединиха, станали на крака, всички присъстващи в залата.

*** ВЕСТНИК „КИЛ“ БЕ УДОСТОЕН ЗА ВТОРИ ПЪТ С „НАГРАДА ВАРНА“.

След 1998 г., когато за първи път вестникът получи тази на-

Носители на награда „Варна“ за изкуство и култура - индивидуални:

1. Ангел Атанасов – Ачо (голяма награда „Варна“)
 2. Борислав Дряновски
 3. Борислав Иванов
 4. Владимир Стоянов
 5. Валери Станков
 6. Доно Цветков
 7. Иван Овчаров
 8. Петя Петкова-Георгиева
- Колективни:
1. Вестник „КИЛ“ - редакционен колектив
 2. Радио Варна - за предаването „Морска гара“
 3. ТМПП – ДТ „Стоян Бъчваров“ - на актьорския и техническия екип за постановката „Фауст“
 4. ТМПП – Държавна опера - Варна - за възстановяване на Летния музикален фестивал „Опера в Летния театър“

Далекогледът на „Аскеера“ съгледа и варненски постижения в областта на театралното изкуство. Д.Т. „Ст.Бъчваров“ получи две номинации за наградата „АСКЕЕР“ 2011г. Номинациите са на Васил Абаджиев за сценография и на Стоян Радев за поддържаща мъжка роля в спектакъла на Лилия Абаджиева „Фауст“ от Гьоте.

Награда Варна, 2011 г.

града, и през настоящата 2011 г. изданието стана отново носител на престижното отличие. Бяха оценени 20-годишните усилия на няколко редакционни състави в отразяването на картината на културния живот както в града, така и в страната. А ето и целият списък на носителите на награда Варна за тази година:

Носител на званието „Почетен гражданин на Варна“ - Петко Кирков Кираков - Капитан Петко Войвода (посмъртно).

Награда Варна, 1998 г.

*** ПРИКЛЮЧИ 17-ТО ИЗДАНИЕ НА НАЦИОНАЛНИЯ КУКЛЕНО-ТЕАТРАЛЕН ФЕСТИВАЛ „МИХАИЛ ЛЪКАТНИК“ – ЯМБОЛ

В града на Зевс (според найстарото известно име на Ямбол) се беше стекъл много куклено-театрален свят по този повод. Приключването на фестивала, оповестено с топчето на Боримечката, се превърна в истински празник. Особено за най-малките, децата. През цялото време те непрекъснато жужаха и влизаха от спектакъл в спектакъл.

Конкурсната програма течеше в два потока: за спектакъл и за драматургия. Състезаващите се за вниманието на публиката и журито спектакли бяха десет. В тях бе включено и заглавието „Най-важното нещо“ на нашата съгражданка Веселина Цанкова. „Най-важното нещо“ получи 4 награди на фестивала: 2 за актьорско изпълнение, а така също за музикално оформление и за сценография. С този спектакъл, режисиран от Ангел Попов, Ямболският театър участва още и в

Зимния театрален салон-Пловдив, където пък взе наградата за режисура.

Водени от амбицията да превърнат Ямбол в столица на българската драматургия за куклен театър, организаторите на фестивала и този път отделиха подобаващо внимание на този труден жанр. В обявения конкурс за написване на нова българска пиеса-приказка в три раздела: оригинален текст, драматизация и текст за образователен спектакъл постъпили 33 творби, от които шест бяха отличени, а кризата съвсем не е попречила на домакините да издадат пиесите в спретнато томче и още по време на празненствата да ги предложат на своята публика. Оценявайки усилията, които град Ямбол и Ямболският куклен театър полагат в това отношение журито на конкурса, с председател проф. Николина Георгиева, учреди награда за утвърждаване и популяризиране на българската драматургия за куклен театър. Нейн пръв носител стана директорът на театъра, г-жа Елена Дойчева.

Понеже приближава поредното издание на престижния варненски конкурс за куклено изкуство „Златният делфин“, ни се ще да вметнем, че от неговата палитра неуместно изпадна конкурса за драматургия. Преди той беше един от основните направления на „Делфина“ и това благородно състезание позволи българската драматургия да се обогати с великолепни пиеси за куклен театър. Вероятно съображенията са били финансови, но все пак казано е: В началото бе словото...

На 9 май в рамките на Майския салон на изкуствата се състоя паметна вечер за Димитър Ефендулов. Ето част от словото на проф. Михаил Неделчев от Нов български университет и председател на Сдружението на българските писатели по този повод:

Познавам няколко блестящи литератори, вече на средна възраст, за които Димитър Ефендулов беше и си остава Учителя – с главна буква, в най-висшия смисъл на тази мисия. И за мен той бе едно от много редките интелектуални български чудеса, с които имах щастието да бъда дарен – някъде в извънстолични и извънакадемични среди. Ако за мен Константин Канев от село Момчиловци идеално възплъщаваше фигурата на духовния наставник, а Атанас Згалеvски от Пловдив – на Художника, то именно Димитър Ефендулов бе през 70-те и 80-те години и за мен възплъщението на Учителя – без да съм му бил пряк ученик. И най-силното му качество бе не само изключителната му способност да представя и внушава идеите си, да убеждава, а мощният му нравствен стоицизъм в безнравствените времена на късния соц.

Димитър Ефендулов възкреси за българското литературознание темата за съотнасянето на новата литература с религиозното прозрение и с драмата на преживяването на Бога. Неговите студии за основни творби на Ботев,

Яворов, Йовков, Гео Милев, Вапцаров разбиха без остатък властващата теза за отчуждеността на новата българска литература от религията и от мисълта за Бога. А това бе изключително важно за всички ни, като помним, че един от основните стремежи на комунистическата цензура бе да излъчи тази проблематика дори от текстовете на класиците. (Свидетел съм как това работеше дори в издателство като „Български писател“)

В студията си „Религиозни първообрази в поемата „Септември“ на Гео Милев Димитър Ефендулов ме бе разкритикувал безкомпромисно – въпреки литературното и чисто човешкото ни приятелство – за моя непредпазлива мисъл в едно съчинение относно елементите на митическо в религиозното, в християнското. Не само, че не му се разсъдих, а днес съм горд, че просто ме е споменал.

Щастлив съм, че колегите и приятелите от Варна пазят свята паметта за наистина незабравимия Димитър Ефендулов.

Голям „награден“ урожай споходи тази година нашият колега, поетът Валери Станков. Освен „Награда Варна“ която получи, той е носител и на друго отличие. В тазгодишното издание на Националния поетичен конкурс „Свищовски лозници“ журито присъди голямата награда на името на българския поет Николай Искров на поета от Варна Валери Станков. Честито!

ИЗ ИНТЕРВЮТАТА НА ПОСЕТИЛИЯ НАСКОРО БЪЛГАРИЯ НОБЕЛОВ ЛАУРЕАТ ОРХАН ПАМУК

...Никога не забравям, че животът на писателя е най-вече самота и писане, писане, писане. То ме обсебва. Разбира се мечтаеш си за някое приятно събитие, където да видиш, че признават труда ти. Но после трябва да се върнеш към химикала.

...Винаги в сърцето на романа лежи човешкото. Книгите имат голяма психологическа сила: и тя е в това хората да се идентифицират с героите. А когато започнеш да се идентифицираш с някои друг, тогава се появява нещо много ценно: разбирането.

...Определено съм щастлив човек, който е написал книгите, които е искал.

...Страх ме е да не пиша евтино и слабо.

... Още в ранната си младост си обещах, че няма да пиша в една и съща форма – както например прави Агата Кристи, пък дори и писатели като Достоеvски. Казах си: ще променям структурата на всяка новела. Важно е да си играя, докато пиша. Не избирам формата. Тя просто ми идва. Става на подсъзнателно ниво и предпочитам да го оставя така.

... Много обичам да редувам документалност и предметност със сюрреализъм.

...Намирането на нова тема за роман е опит да си нов човек. Аз съм бавен писател – написването

КУЛТУРЕН КАЛЕЙДОСКОП

на книга ми отнема средно 3 години. И когато се потопиш в нова история, знаеш, че ще те променят.

... Да си новелист е да видиш нещата в тяхната сложност.

... Не харесвам литература, която издава присъди.

... Да си роден на Балканите е проклятие само ако си мислите, че е така. Всичко е в главите ни. Моят живот ме научи, че писателят е този, който използва проклятието и го преобръща в дар. Светът може да не се интересува от балканските народи, от техните проблеми, от техните многобройни езици: това няма значение. Писателят има великата сила да се бори с това и да го поднесе на света, както умее. Всяко проклятие може да се превърне в благословия.

Варна отново стана световна столица на графиката. Открито бе XVI-то международно бианале на това елитарно изкуство, а журито побърза да определи своите фаворити. Голямата награда замина за Сърбия. Тя бе присъдена на Владимир Величкович и неговата серияграфия „Без име“. Специалният приз на журито отиде при Димо Колибаро-България, а три равностойни отличия – в Полша, Литва и Корея.

В настоящето издание на форума участваха 313 художници от 53 страни. Най-силно е участието на страни като Сърбия, България, Македония, Япония, САЩ, Италия, Полша, а екзотика в изложбата внасят автори от Уганда, Непал, Парагвай и др. страни.

КИЛ

ГЕНЕРАЛНА АСАМБЛЕЯ НА ЕВРОПЕЙСКАТА АСОЦИАЦИЯ НА ФЕСТИВАЛИТЕ ВЪВ ВАРНА

ЕАФ избира за пръв път български фестивален град за домакин на своя престижен форум

Най-големият и важен форум за Европейската асоциация на фестивалите е Генералната асамблея (годишно събрание и конференция), която се провежда ежегодно в различни фестивални градове. За пръв път ЕАФ избра български фестивален град за домакин на своя престижен форум. През 2007 г. Варна представи своята кандидатура за домакинство на Генералната асамблея през 2011 г., когато ММФ „Варненско лято“ отбелязва своята 85-годишнина. Този факт, заедно с амбицията на Варна за Европейска културна столица през 2019 г., както и успешното провеждане на Ателието на младия фестивален мениджър през 2009 г., се оказаха решаващи за избора на Варна като домакин на Генералната асамблея през тази година. Във Варна пристигнаха около 120 представители на повече от 90 европейски фестивала, които от 28 до 30 април се запознаха с постиженията на изпълнителското изкуство в локален и национален мащаб, с културно-историческото наследство на България и с потенциал на града като кандидат за културна столица на Европа.

На откриването на Генералната асамблея на ЕАФ на 28 април в хотел „Оазис“ приветствия поднесоха Кирил Йорданов – кмет на Община Варна, Митко Тодоров – заместник-мистър на културата, Дарко Брлек – президент на ЕАФ и др.

Акценти в дневния ред на Генералната асамблея на ЕАФ 2011 във Варна бяха конференцията „Out of the Box into the Light“ на 29 април в Галерия „Графит“, на която се разгледаха фестивали, иновативни проекти и предложения за партньорство и културната програма „Варна в светлините на прожектора“. В секцията „Theatre Showcase“ се представиха постановките „Фауст“ на ТМПЦ – Драматичен театър „Стоян Бъчваров“ и „Фолкорни приказки“ на Държавен куклен театър Варна.

Европейската асоциация на фестивалите обединява над 110 престижни европейски фестивали в сферата на изпълнителските изкуства – музика, театър и танцово изкуство от 38 страни и има сериозен принос в осъществяване на мултикултурния диалог в днешния глобален свят. Асоциацията, предхождаща Европейския съюз, е основана през 1952 г. в Швейцария от философа Дени дьо Ружмон и диригента Игор Маркевич, с участието първоначално само на 15 фестивала. Дени дьо Ружмон, наречен от своите съвременници Принцът на Европейската културна общност, избран за директор на Европейския културен институт в Женева през 1952 г., е една от водещите фигури в развитието на идеята за Обединена Европа. Роденият в Украйна Игор Маркевич, формирал се като композитор и диригент в Италия, Франция и Швейцария, оказва силно влияние върху развитието на съвременната музика. Двамата именити творци превръщат своите идеи за висококачествена артистична селекция и обмен на силни художествени постижения в естетическа платформа, която продължава да бъде определяща за дейността на асоциацията.

ДЕЦА ИГРАЯТ ЗА ДЕЦА – ДЪЛГОСРОЧНА ПРОГРАМА НА ТМПЦ ВАРНА

Театрално студио „Шанс“, с ръководител известния актьор Христо Христов, изненада варненската публика на 3 май на сцена Филиал с премиерата на „Щуротии“. Спектакълът, изграден по хумористични народни песни и разкази на Елин Пелин, е първият от дългосрочната програма на Театрално-музикален продуцентски център Варна, която дава възможност за изява на млади таланти. В постановката са включени всички 15 възпитаници на студиото, които, следвайки съветите на Христо Христов и на музикалните педагози доц. Йорданка Неделчева и Димо Желязков, се превъплътиха в Пижо и Пендо и други, повече или по-малко познати, герои. Екипът включва ученици на възраст от 12 до 19 години, които идват от различни варненски училища, сред които Хуманитарната гимназия,

I и IV Езикови гимназии, НУИ „Добри Христов“, СОУ „Димчо Дебелянов“, Руското училище и др. Общото между Биляна, Йонана, Джулия, Ива, Симона, Тони, Николета, Кристина, Сашо, Преслав, Карло, Лазар, Марин, Стефи и Мария е, че са еднакво заплени от театралната магия. Много се радвам, че театрално студио „Шанс“ получи шанс за изява на професионална сцена, обобщава художественият ръководител на състава Христо Христов. Вярвам в моите деца, както съм свикнал да ги наричам – те са добре подготвени и влагат много старание в ролите си. Те превърнаха „Щуротии“ в един искрен и интересен спектакъл с чувство за хумор, който надявам се да привлече в театралната зала техните съученици, приятели, родители и всички, които знаят, че любовта към театъра започва от детството. Убеден съм, че дори да не тръгнат в бъдеще по пътя на професионални актьор, децата от студио „Шанс“ ще останат ценители на театралното изкуство, коментира още Христо Христов и допълва, че четирима негови възпитаници вече следват в НАТФИЗ.

Спектакълът „Щуротии“ влиза в афиша на Варненския драматичен театър, като част от дългосрочната програма на Театрално-музикален продуцентски център „Децата играят за деца“ и след премиерата на 3 май, бе представен също на 11 и 16 май на сцена Филиал.

33-ТИ МЕЖДУНАРОДЕН МАЙСКИ ХОРОВ КОНКУРС „ПРОФ. ГЕОРГИ ДИМИТРОВ“ – ВАРНА 2011

Международният майски хоров конкурс „Проф. Георги Димитров“ е събитие с международен престиж, което представя нашия град като средище на висока музикална култура, със специално отношение към професионалното хорово изкуство. Конкурсът се организира от Община Варна със съдействието на Министерство на културата, Български хоров съюз, Съюз на музикалните и танцови дейци, Съюз на българските композитори.

33-то издание на Международния майски хоров конкурс „Проф. Георги Димитров“ – част от проекта Варна – кандидат за европейска столица на културата 2019, се проведе от 12 до 15 май 2011 г. във Фестивален и конгресен център Варна. Организационен комитет: проф. Марин Чонев – президент, Ганчо Ганчев – артистичен секретар и членове: Захарина Милкова – Никитасова, Росица Щерева, Дарина Георгиева Кроснева – Стаменова, Ирена Николова Коларова – Таушанова. Участваха 13 хорови състава от Беларус, България, Гана, Дания, Испания, Молдова, Полша, Румъния, Словения, Украйна и Филипините.

XV АВСТРИЙСКИ МУЗИКАЛНИ СЕДМИЦИ В БЪЛГАРИЯ ЗАВЪРШИХА С КОНЦЕРТ ВЪВ ФКЦ НА 19 МАЙ

Австрийските музикални седмици в България, организирани от Посолството на Република Австрия в България и Виенския клуб, имат вече своя варненски адрес. 15-то издание на музикалните празници през тази година разширява географското си присъствие в различни градове на страната и завърши със симфоничен концерт на 19 май във Фестивалния и конгресен център на Варна.

XV Австрийски музикални седмици в България се провеждат под почетния патронаж на министъра на културата на Република България Вежди Рашидов и посланика на Република Австрия Н. Пр. Герхард Райвегер. „Австрийските музикални седмици в България са израз на тесните културни връзки между България и Австрия в областта на музиката, които ние искаме да поддържаме и разширяваме“, изтъква по този повод австрийският посланик и допълва: „Културният обмен между двете европейски страни дава възможност за съхраняване на старите приятелства и за създаване на нови контакти не само в областта на културата, но и в сферата на образованието, икономиката и политиката“.

XV Австрийски музикални седмици, открити на 21 април в София, включваха общо 16 прояви в Пловдив, Стара Загора, Велико Търново, Бургас, Видин, Русе и Варна. Заключителният концерт в морския град се организира със съдействието на Театрално-музикален продуцентски център Варна и участието на Симфоничния оркестър на Държавна опера Варна, под диригентството на Иван Кожухаров. За пръв път пред варненска публика се изяви австрийската цигуларка Патриция Кол.

Първото произведение, което прозвуча, е Концертино за струнен оркестър от съвременната австрийска авторка Астрид Шпицнагел, създава своята творба през 2008 г.

Следващата творба в концертната програма бе емблематичният Моцартов Концерт за цигулка и оркестър № 5 в Ла мажор (KV 219) със солистка Патриция Кол.

Заключителният концерт на XV Австрийски музикални седмици в България завърши с две известни произведения на Ференц Лист – Симфонична поема „Прелюдии“ и Унгарска рапсодия №2.

МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ НА ПОЕЗИЯТА „СЛАВЯНСКА ПРЕГРЪДКА“ – ВАРНА 2011

Международният фестивал на поезията „Славянска прегръдка“ – Варна 2011, който е част от проекта Варна – кандидат за европейска столица на културата 2019, се провежда под патронажа на кмета на Варна г-н Кирил Йорданов. Инициатор и главен организатор на фестивала е Славянската литературна и артистична академия, която има свои филиали във всички 11 славянски страни и в още 3 държави. Партньори на Славянската академия и Община Варна са фонда-

ция „Устойчиво развитие на България“ и Съюзът на българските писатели.

Международният фестивал на поезията „Славянска прегръдка“ – Варна 2011 се проведе за пети пореден път в дните от 21 до 24 май в различни публични територии – зала „Варна“ и Пленарна зала на Община Варна, Артсалона на Радио Варна, галерия „Римски път“, Държавна опера Варна, Държавен куклен театър Варна и др. В това водещо за страната славянско събитие в навечерието на 24 май взеха участие над 50 изтъкнати поети от 14 страни на Европа: България, Беларус, Латвия, Македония, Молдова, Полша, Русия, Словакия, Словения, Сърбия, Украйна, Хърватска, Чехия, Швеция. Във Варна пристигнаха поети, музиканти, артисти от София и цялата страна, за да изразят подкрепата си за значимото културно събитие, както и за кандидатурата на Варна за Европейска столица на културата. За първи път на бъл-

гарска сцена – сцената на „Славянска прегръдка“, при това на 24 май – свири виртуозният цигулар и експерт-консултант на Нобеловите концерти Михаил Казиник от Стокхолм.

Сред гостите на фестивала бяха и председатели на писателски съюзи (Русия, Сърбия, Хърватска), главни редактори на телевизии, радиа, водещи вестници и списания (Украйна, Полша, Сърбия), президентите на Международната асоциация на писателите и публицистите (Латвия) и на Академията на руската словесност (Русия).

Традиционно бяха връчени наградите на Славянската литературна и артистична академия „Атлант на славянството“, Голямата награда „Летящо перо“ и „Сребърно летящо перо“. Своята премиера имаха 5 нови книги, преведени и издадени на български език от Академията. Това са творбите на наградения през 2010 г. автори: Анна Багряна (Украйна), Сърба Игнатович (Сърбия), Ружица Циндори (Хърватска), Надя Попова и Ивайло Балабанов (България). Бе представен и новият брой на сп. „Знаци“ – орган на Славянската академия, територия за изява на нови 26 славянски поети, което прави списанието една истинска славянска антология, разпространявана в 23 държави по света.

ВИОЛЕТА ТОНЧЕВА

От стр 1

се оттеглиха за творческа „медитация“ в домашните си черупки, други се сляха с уличните демонстранти, трети побързаха да се разграничат незабавно от „комунистическото“ Дружество с писмена молба.

Но лека-полека, ден след ден, и нашата еуфория поутихна. Страстите се поуталожиха, трезвата мисъл и отговорност за бъдещето се пребориха с излишната емоционалност и варненските творци един по един се завърнаха в своя Дом. Без призовки и покани, без някой глашатай да ги е призовавал...

Ето това беше първата приятна изненада, **първият феномен** на новото наше колективното сътворение на фона на уличната психоза, където освободеният Дух от бутилката започна да руши безумно и доказани материални и духовни ценности! Няма да изброявам имената на най-изявените активисти, които още след новогодишните празници на 1990 година в заседателната зала, в стайте на Дома, а и в барчето по цели часове обсъждаха, спореха и предлагаха идеи, решения и свои отговори на многобройните въпроси, защото те бяха мнозинството от тогавашния числен състав. Ще кажа само, че всички ние, които негласно се бяхме обединили около Иван Троянски и Атанас Мочуров, като най-изявени дългогодишни членове и творчески имена, упорито търсехме отговорите, които се отнасяха до нашето бъдеще: Как да продължим по-нататък? Как да съхраним Дома и „Простори“ като емблема на нашата дотогавашна обществена изява? Как да се разделим с Дружеството, без да го оплюваме и анатемосваме, без да отричаме неговите явни достойнства и приноси? Как да изглежда новото ни творческо обединение? От къде за започнем?... Няма протоколи и писмени информации за интензивните спонтанни заседания, събрания, разговори и предложения, писани на салфетки и листчета, но има много живи свидетели, които могат да потвърдят това.

И така, в спомените си за колективното обсъждане на идеята за новото Сдружение, стигам до **втория феномен** – че цялата юридическа, организационна, професионална, техническа и пр. подготовка, **беше дело на натуралните варненски творци!** На тия, които не се подадоха на изкушението да хукнат към София и чужбина за бърза и лесна реализация; на тези, които останаха верни на своя роден град и с много големи усилия и лишения отстояваха своето професионално и творческо призвание на творци и радетели на българското слово. Казвам, че това беше забележително, феноменално явление и ще посоча само два безспорни факта: а) Докато първото Дружество ни беше спуснато „отгоре“ с решение на УС на СБП и ОК на БКП, с готов, „препоръчителен“ Устав и Статут, сега ние сами трябваше да организираме и конструираме цялостната визия и дейност на бъдещото Сдружение; сами да си готвим Устава и Статута. Нямахме ги отговорните лица от Съюза и неговата партийна организация, нямаше ги и варненските партийни другари, които присъстваха на всяко наше събрание не толкова да ни се порадват, че ни има, а за да ни направляват, какво и как трябва да се пише; за да не стъпим накриво, да не кажем някоя „чапрашик“ дума! б) Центрофугата на бурните политически промени беше ни освободила временно от „парашутистите“, „десантчиците“, от „мъртвите души“ в числения състав, от „софиянците“, част от които се мяркаха от време-навреме в Дома и много често проваляха дъл-

го подготвени събрания и решения поради липса на кворум. Затова се налагаше в ония дни да вземаме решения сами, без тяхното участие. **Не казвам, че първото Дружество и участието в него на утвърдени писатели и поети от столицата е било грешно, както изграждането на Кремиковци, например!** Но крайно време е, в интерес на истината, някой задълбочено да анализира и негативите в обратната страна на монетата по няколко направления: Съпоставима ли беше тяхната полза в сравнение с платените им командировки в летните месеци; техните творчески контракти и парични награди, които бюджетът на община Варна щедро им предоставяше? Дългогодишното ръководство на Дружеството не си ли правеше понякога лична пиар-акция за евтина популярност от тяхното участие и присъствие, от страниците, които им отделяше в „Простори“? А редовите варненски творци не живяха ли близо 20 години в сянката на по-известните, по-утвърдените, по-радушно приеманите столични пишещи братя; не поглъщаха ли само бройката на гостуващите в колективите поети и писатели като деветите дупки на поетичните кавали, та много често за тях или времето не стигаше да си прочетат своите произведения, или столовете на богатата „шведска“ маса след мероприятиято?

Третият феномен е всъщност едно чудесно съпадение с природния биологичен закон: че най-радостното, най-очакваното, най-животоподдържащото събитие се случва в деветия месец! Точно колкото е нужно за раждането на човек. Точно толкова беше времето от първото спонтанно, бурно, революционно общо събрание в началото на януари, до Учредителното на 17.IX.1990 г. Вярно, до конкретни протоколирани изказвания и решения на това първо наше свободно събрание не се стигна, защото то беше повече говорилня, гръмогласни предложения и отводи, но се постигна единодушно съгласие за доброволно разтуряне на Дружеството и до насрочване на следващото общо събрание.

Следващото общо събрание се проведе на 9.II.1990 година. То беше по-спокойно, по-масово, с по-добра подготовка, с по-конкретни изказвания и предложения по основните актуални задачи – писане на мотивирани молби за запазване на Дома, за субсидията за „Простори“, изготвяне на документите за регистрацията на бъдещото Сдружение, решаване на проблемите с наемателя на барчето Христо Ботев и много други. Но главната точка беше новият Устав и Статутът. Решението: Комисия в състав Атанас Мочуров – председател, Веселина Цанкова, Иван Троянски, Панчо Недев и Любомир Владков – членове, да изготви проект за Статут за обсъждане на следващото събрание.

Нововъзникналите проблеми бяха повече юридически, отколкото организационни и професионални. Затова в тези напрегнати седмици и месеци, Иван Троянски се наложи като безспорен инициатор и ръководител на екипа със своето юридическо образование, със своя пргав, прагматичен ум и жизнен опит. Спомням си как една вечер до полунощ в стаята на председателя с него писахме най-първата молба до кмета Войнов за запазване на сградата от твърде рано плъзналите апетити за реституция и друг вид отнемане. Всъщност той диктуваше прав, неспокоен и малко превъзбуден, а аз траках на пишешката машинка и оправях някои словесни грапавини. Не

си спомням само с кого в следващите дни той отнесе лично до кметския кабинет не само тази, но и мотивираната молба за музейната сбирка и търговския щанд за продажба на нашите книги. Тези въпроси и до ден днешен са актуални, но за съжаление малко се говори в нашите средства за масова информация! А що се отнася до Статута вижте само какво многозначително мото му измисли Иван Троянски, още преди да беше написан Статут по точка: „**Всеки самостоятелно - всички заедно!**”

Работата на комисията по изготвяне на основните документи продължи няколко месеца, чак до общото събрание на 22 юни 1990 година. Не зная защо доста обемистата папка с повече от стотина листа като предложения, съставки с други устави и статuti, чернови, бележки и др. не е стигнала до Държавния архив - Варна. А те бяха твърде интересни и показателни за колективния ентусиазъм, за отговорното ни мислене в общата цел и посока, за похвалната активност на най-сериозните варненски творци всеки да положи камъче в новия градеж. Имаше, разбира се и остри реплики,

КАК СЪЗДАВАХМЕ СДРУЖЕНИЕТО НА ПИСАТЕЛИТЕ – ВАРНА

и кавги, и спорове, и демонстративни прояви. Основното разногласие в комисията ни беше: дали да се префасонира и демократизира старият Устав, валиден за всички извънстолични Дружества в страната, или да предложим съвършено нови основни документи, съобразени с новите условия и специфичните варненски дадености? Лично аз защитавах втората теза, защото не бях съгласен с много формулировки, ползвани дотогава в нашия организационен живот. Но тъй като бях малцинство, реших на своя глава, без да споделям с никого, да изготвя алтернативен Статут на приетия от комисията и да го прочета на събранията извън дневния ред!

С голямо вълнение и неспокойни смесени чувства дочаках това паметно за мен събрание. От една страна бях доволен и сигурен в себе си, че предлагах нещо ново, в духа на времето, а от друга страна ме гризеше съмнението дали бях прав като исках да се разграничим тотално от досегашния Статут, който все пак дълги години ни е служил и ни е съпътствал в доказани успехи и постижения? След като Илия Топчиев прочете официално приетия от комисията Статут, аз поисках думата и на фона на всеобщата изненада, прочетох „моя“ алтернативен документ. И докато четях страниците, с периферното си зрение виждах, как първоначалните скептични усмивки изчезваха и всички ме слушаха с повишено внимание. Тогава може би за пръв път почувствах, какво значи свободата на мисълта и словото като първо завоевание на Демокрацията! Противно на моето очакване, че може би някои сеирджии ще ме нахоят за своеволие, председателят на събранията Атанас Мочуров, познат на всички ни със своето спокойствие, трезва и аналитична мисъл, прояви завидна мъдрост като овладя нарушения ред и предложи: Да се избере нова комисия, която да изготви нов вариант на Статута на основата на двата прочетени варианта! В решението по т. 2 от дневния ред на цитираното общо събрание днес всеки може да прочете в ДА-Варна, че „събранията с пълно единодушие избира комисия в състав: Панчо Недев – председател, Иван Троянски, Веселина Цанкова, Симеон Илиев, Георги Меджделиев и Любомир Владков – членове, за

изготвяне на окончателния вариант на основния документ. Като извънредна точка на същото събрание аз бях избран и за председател на Инициативния комитет за подготовка и провеждане на Учредителното събрание. За съжаление в протокола не е отбелязано, и не помня вече, дали членовете на комисията бяха и състава на този инициативен комитет или бяха избрани нови хора. Помня само, че поне три пъти повече колеги се включиха в подготовката за присъствието и документите на събранията...

Паметното, историческото Учредително събрание се проведе на 17.IX.1990 година, в заседателната зала на Дома, в 04 часа след обяд. В протокола е записано, че „Панчо Недев открива общото събрание и предлага за председател Иван Троянски, а за протоколчик – Любомир Владков“... По първа точка от дневния ред аз прочетох Мотивите за разпушане на Дружеството, а Иван Троянски докладва проектостатута и Обръщението към варненската културна общественост. Мисля, че това Обръщение като първа наша обществена изява заслужава по-сериозно внимание, включително и с отпечатване в следващите броеве на вестника с пълния му текст! Учредителното събрание избра **първото ръководство на Сдружението** в състав: Иван Троянски – председател, Панчо Недев и Атанас Стоев – зам. председатели и членове: Боян Върбанов и Любомир Владков. Контролна комисия: Георги Меджделиев – председател, Мария Долапчиева и Турхан Расиев.

В моя архив съм запазил копие от Мотивите за разформироване на Дружеството и учредяване на новото Сдружение, които прочетох на събранията. Те бяха отпечатани във в. „Народно дело“ като интервю на Димитър Андреев с Панчо Недев. Ето най-същественото от това интервю:

Д. Андреев: *Др. Недев, вие бяхте инициатор за изготвяне на алтернативния Устав и Статут и за подготовката на предстоящото учредително събрание...*

П. Недев: Не, не беше само моя идеята, защото се готви от Инициативния комитет няколко месеца. Събитията за едно по-революционно мислене и действие зрееха години, трябваше най-после да проведем едно наше събрание, без политически и идеологически наставници, за да си кажем честно нашите жизнено важни проблеми...

Д. А: *И... какво отсега натамък?*

П.Н: Сега пред нас се очертават два пътя – а) Да се самозалъгваме и да ни залъгват разни командировани съюзни фактори, апостоли, десантчици и пр., че сме творци редом с тях, но само за регионални и местни изяви... или б) да се обявим за напълно независимо, професионално, синдикално сдружение. Защото голямото, личното творчество винаги е било свободно и независимо; защото видяхме, докъде може да стига независимостта ни!

Д.А: *Какво по-точно разбирате под понятието „синдикално сдружение“?*

П.Н: След като бившата партийна и съюзна номенклатура зорко ни следеше, направляваше, съветваше; и беше убедена, че с това ни помага всячески; след като тези мили хора, партийни другари, вече изчезнаха от сцената и сега дори не се сещат за нас, ние нямаме други възможности, освен сами да си организираме професионална и юридическа самозащита, своя дейност за изява и

развитие.

Д.А.: *И как по-точно очаквате да се осъществи тази ваша творческа самостоятелност и социална самозащита?*

П.Н.: Днес времето ни дава богати възможности да осъществим на дело тази спасителна за нас идея. Но докато тя не стане убеждение и поведение на новите членове на Сдружението, на новата общинска администрация, на варненската общественост, която би трябвало да пази още живи корените на възрожденското внимание и уважение към своите творци, мисля, че нищо съществено не може да се направи, трябва да бъдем реалисти...

....

Д. А.: *Какво ще бъде отношението ви към младата литературна смяна на Варна?*

П.Н.: В това отношение ние имаме добра традиция да подпомагаме всячески младите творци, тази дейност ще бъде регламентирана в Статута и Устава. Предвижда се например създаването на Литературен клуб към Сдружението...

Д. А.: *А по отношение на други варненски културни традиции?*

П.Н.: За сега най-важното е да запазим нашата печатна трибуна, алманаха „Простори“. Ще воюваме активно, с общи усилия, за възвръщането на в. „Литературни новини“, един от най-старите и популярни варненски вестници като напълно независим, надяваме се да намерим издател-патриот и родолюбец...

Както и трябваше да се очаква, издател-местен патриот и родолюбец не се намери и ръководството на новото Сдружение се зае с похвални, неподозирани, сили и възможности, на доброволни начала, да подготви експерименталния брой на първото си печатно издание, за да легитимира своето присъствие в демократичното обновление на културния живот на Варна. В информацията на Иван Троянски, приложена към протокол от 19.X.1991 година, става ясно, че определена заслуга за издаването на първия експериментален брой, в-к „ЛИТЕРАТУРЕН ГЛАС“ имат: Боян Върбанов – отг. редактор; Турхан Расиев, Аврам Аврамов и МилкоХамбарджиев за макетирането и връзването; Любомир Владков, Георги Меджделиев и Илка Сотирова за авторско участие; Никола Йончев за осигурената платена реклама и **моя милост, Панчо Недев**, за осигурената хартия... Като добавка със задна дата пиша: тъй като от моята пършва вестникарска хартия, П-ра употреба, в националната тогава хартиена криза, бях дал не за един, а за два броя, с останалото количество беше издаден и първият брой на в-к „КИЛ“! И нещо повече: пак с моя, (харизана!) вестникарска хартия по него време (последния месец на 1991 година) беше издаден един брой на вестник „Народно дело“, в намален тираж! Ако началник-складът или тогавашната директорка на печатницата са живи и здрави могат да потвърдят този факт!

Како последен шрих от моето лично участие в подготовката, учредяването и регистрацията на Сдружението, мога да цитирам редове от Протокол № 4 от 1 ноември 1990 г., в който е записано: „Решение по т. II, а) Едноличната фирма „Панбал“ на Панчо Недев ще кредитира Сдружението с 200 лева, необходими за регистрацията.“ Този факт бях забравил, припомни ми го документацията...

Дано никога новите ръководни кадри на Сдружението да не забравят реалния исторически принос на литературните „татковци“ и „батковци“ в неговото зачеване, раждане и развитие!

Състоянието на фирмата ми убедително вървеше надолу. Тъй като фирмата бях аз, една секретарка и чистачка, веднага уволних последната и съкратих работната заплата на останалия щат. Резултатът бе нулев.

Тогава си заблъсках главата и след изчитане на няколко тома по макро и микро- икономика стигнах до книжки със заглавия: „Идеалният менаджер“, „Как да се преборим с конкуренцията“, „Успехът на вашето предприятие“ и пр.

Започнах да мисля позитивно и да обичам парите; представях си паричните потоци, които контролирам и визуализирах успехи. За стимулиране плателжоспособното търсене, т.е. клиенти, изобретих нов продукт и рекламирах нашироко и най-агресивно. От рекламата дълговете ми тръгнаха нагоре, а аз още повече забих към дъното.

Реших да го ударя на магия. Защо не – пълно е с гадатели, шамани, астролози пък и има толкова литература по бизнесокултизъм... А парите винаги са си пари!...

За начало дебютирах с нашенски фолклорни средства: пръст от мравуняк, събрана по изгрев слънце, питки с лепливи вещества; крадене на късмет и т.н. всичко със съответните тайни думи и ритуали. Златният телец обаче не помръдна дори и опашка.

А може би пасе на екзотика? Слончета с вдигнат нагоре хобот, статуйки на ухилени дебели китайски божества, фен-шуй? В офиса ми се появиха златни рибки, изправих един лош ъгъл и взех да не сядам срещу ръб. На външната страна на вратата победоносно блестеше огледалото на Ба Гуа.

Едвам дочаках тримесечните отчети и... идваше ми да се гръмна! С въздишка се запътих към един екстрасенс, но той ми поиска такъв хонорар, че се замислих дали начинът да оправя положението си не е откриването на ясновидски качества у себе си.

Оставаше да опитам вуду. Като силно средство бях го оставил към резервите, но внезапно

се сетих, че съм и кръстен християнин и се озовах в църква. Навярно беше празник, защото се служеше служба и хората, макар и малко на брой, създаваха чувство за пълнота. Свещеникът разтягаше по източному пеенето, а хор от няколко жени му отговаряше нестройно и сякаш плахо. В тоя диалог имаше нещо отвличащо, а прецеждащата се през цветните

ВАСИЛ ДИМИТРОВ

КАК СТАНАХ БОГАТ

стъкла светлина се размесваше с дима на тамяна. Обзе ме лекота и започнах да се моля. Обърнах се към Бога и като на стар познат заизлагах проблемите, страховете, тревогите си и целия си живот. Молах се за помощ и на първо място – за забогатяване. Накрая изпитах облекчение и някаква увереност. Почудих се, как не съм се сетил да дойда по-рано тук... Докато се молах службата беше завършила. Свещеникът застана пред олтарната врата с нафората.

„Братя и сестри, – започна

той – искам да направя едно съобщение. В нашата енория има едно много пострадало семейство”...

И започна история колкото тъжна, толкова и банална: семейство от друг град с три малки деца, родителите безработни, в момента и двамата болни, неосигурени здравно, километрични сметки за отопление и наем. Накратко: остра нужда от пари при неизличима бедност!

„Тук отвън, при пангара, където продават свещи, е оставен един плик. Сложете, аз ви моля, кой колкото може! Всяка сума ще е от жизнено решаващо значение за това семейство!” – завърши отецът и започна да раздава благословения хляб.

Имах 50 лева, които в никакъв случай не бих нарекъл излишни, но щяха да отидат за лични разходи. Беше остатък след внесения авансов данък и мислех с тая неголяма сума да си създам илюзията за самочувствие с някаква покупка или запиване в по-носен бар. Сега това беше невъзможно...

Станах бързо от стола, излязох в притвора и намерих споменатия плик. Имаше 5-6 лв. на дребни монети. Пъхнах парите си и тръгнах с благодарност, че няма да знам какъв ще е крайният сбор. Не бях трогнат, а само много уморен. Спомних си за ходжата тръгнал да моли Аллах за обувки, но като видял пред джамията човек без крака, отказал се да влезе в нея. После ме погълна житейското дребнотемие.

Привечер получиха в книжарницата нова литературатура и се отбих да я прегледам. В ръцете ми попадна биографията на свети Франциск Азиски – същият, дето се венчал с бедността. Запрелиствах я и изведнъж нещо ми просветна в ума, нещо, което се опитвах да отхвърля, но то се задържаше, бързо се разрастваше и оформи в мисъл: Бог беше чул и отговорил на молбата ми! Щом мога да дам 50 лева на изпаднал в нужда мой ближен, то аз съм богат. Нима богатството не е в това – да имаш и да дадеш! Аз бях станал богат, Господи – бях станал богат!

Така определи българската нация големият приятел на България – акад. Д. Лихачов, нарече ни още и „държава на духа”. Едновременно с това отреди и нейната водеща роля в третото хилядолетие като първата култура, понесла напред културата на бъдещето. Този оптимизъм на акад. Лихачов се основава преди всичко на факта, който той подчертава, че българската нация е най-древната от съществуващите днес културни нации и не само в Европа, но и на света. След като „Миналото го погълна античността, Древния Рим – Гърция и т.н., България остана като жива отломка от древната европейска култура. И затова трябва да я съхраним, та днешната България да бъде не само последната отломка от миналото, но и първата от бъдещето” – пише в 1997 г. акад. Д. Лихачов.

Цитирам тези мисли на руския учен, защото времето, в което живеем налага на всеки от нас не само да се вслуша в думите на такива светли умове, но преди всичко да се обърне към себе си, към своята родова и духовна същност, за да я съхрани, да съхрани преди всичко себе си и своята народност в съвременния глобален процес. Само тогава би могла да се изпълни съдбовната роля на българската духовност в третото хилядолетие.

Времето, в което живеем, се характеризира с две основни глобални тенденции: Първата – стремеж към обединяването на отделни държави в по-големи формации въз основа на политически, икономически и културни интереси като ЕС, „Панарабизъм” и др.; Втората – експлозивно възбуждане на стремежите на всички народи за утвърждаване на тяхната духовна самоличност, т.н. „националистически взрив”, който не изключва и единение на религиозна основа. И първата, и втората тенденция са свързани с оцеляването на човешкия род и въпросът за националния суверинитет придобива друго изме-

ДОНКА СТОЯНОВА

БЪЛГАРСКАТА НАЦИЯ – НАЦИЯ НА ДУХА

рение. Отчитайки действията на тези две противоречиви тенденции, сега пред българската нация стои въпросът не само за нейното оцеляване, но и този как да осъзнае своята роля в процесите на глобализма, за да възроди и издигне своята духовна същност. След като чуждите завоеватели не успяха да победят „българската държава на духа”, тъй като единството на езика, на фолклора и на писменото наследство е поддържало у народа ни съзнанието за единство, следва сега отново да се обърнем към тях, към изворите на нашето национално духовно богатство.

Днес, когато българите сме част от Европейската общност, когато непрекъснато изтичат навън мозъци и работна ръка, когато нацията се топи (според статистиката всеки трети българин напуска родината) и в националните граници остават онези, които за днешния момент са нацията, затова главната политическа задача на държавата е да се справи с центробежните сили на глобалната икономика, които разкъсват връзките, държащи гражданите заедно и предизвикват миграционния процес. Както е известно, в този процес най-квалифицираните и творчески активните хора емигрират, а по-малко умеещите, които остават, се подлагат на един спадещ жизнен стандарт и стават все по-безпредметни в икономически смисъл. Тези, които са с най-добри възможности за „планиране” на международния пазар, се изкушават да се изпълнят от връзките на дълга към нацията и по този начин се дезангажирват от своите събратя с по-малки възможности (справка – „Трудът на нацииите” на Робърт Рийч). Цитирайки тези мисли на Робърт Рийч в никакъв случай не искам да подценя възможностите на това население, оставащо тук – в

България, извън емиграционния процес. Напротив – искам да подчертая, че на тях остава задачата да изведат духа на нацията в третото хилядолетие, съхранявайки езика, културата и писмеността на българската общност.

Докато у китайците семейството е основната и най-важна единица, у българите родът е бил ядрата на цялото военно и държавно устройство, най-здравата вътрешна връзка. Когато Аспаруховите българи (наследници на великия род Дуло) основават държавата си на Балканите като историческа създадена култура на народностната общност с вековни държавнически традиции – тя е носител на най-напредничивите идеи за своето време – държавнотворчески идеи, обусловени, от тяхната морална родова същност и е действително „държава на духа”. Българската държава се изгражда като еднокултурна същност на прабългари, траки и славяни – трите основни етнически съставки на българската народност, а по-късно и на българската нация. Тук се намира ключът за разбиране на най-странния феномен в културата на човечеството – феноменът за българския принос в тази култура с неговите три начала:

1. Първото – на артистично-поетичното начало, наследено от траките.

2. Второто – на стихийната революционност и свободолубие – от славяните.

3. Трето на философската вгълбеност – стремеж към независимост и държавничество на родовата принадлежност – от древните българи.

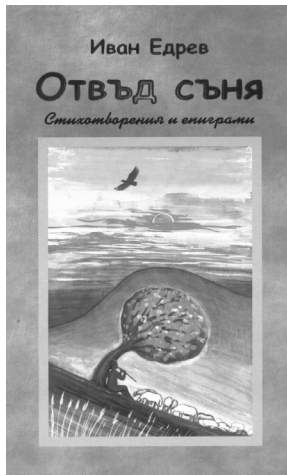
През праговете на времето този принос приема различни измерения като Панагюрско златно съкровище, Казанлъшка гробница, Прабългарски календар, Именика на българските ханове, Наг Сент Миклошко златно съкрови-

ще, славянската земеделска култура и др. Достатъчно е да вземем само един от изброените примери – като Българският древен календар, за да разберем, че той е един от най-големите приноси на българския творчески дух в световната култура. За разлика от несвършените Юлиански, Григориански, Будистки, Мюсюлмански, Сакски и др., Българският древен календар е свършен, защото отразява вярно космическите закони и по човешки ги приспособява към природните дадености на земята. С него ние завинаги сме влезли в голямото семейство на цивилизованите народи.

Сплотяването на българи, траки, славяни в една народност е звезден миг в съдбата на българската народност. Този велик интеграционен процес е могъл да се извърши единствено по демократичен път. Главната заслуга за това имат прабългарите – носители на най-голямата военна сила в това обединение. Новосъздадената държава на Балканския полуостров и постепенно формиращата се в нейните предели българска народност, не само че съхраняват характерните духовни отлики на българите, които единствено оцеляват от многобройните народи от български произход – хуни, авари, хазари, но и създават своя трайна държава. Едновременно с това съхраняват характерните духовни отлики на славяните, които в противен случай биха се претопили в други етноси и също така съхраняват и духовната самобитност и високата култура на траките, които оказват изключително влияние върху новообразуваната народност. Всичко това има определена заслуга за културното развитие на Европа и за опазването на европейската цивилизация от пристъпите на номадските племена. С разгрома на арабите под

стените на Константинопол в 717 г. от кан Тервел, българите спасяват европейската и гръко-римска култура от асимиляторските домогвания на исляма. Всички тези събития са духовно обусловени постижения и произтичат от глъбините на единен културен дух на българската държава на духа, където се е формирала българската нация. Когато проф. Николай Генчев разглежда формирането на нацията като процес „предопределен от историческата съдба на всеки народ” той приема съдбата като резултат от отношението на силите „унаследена същност” и „заобикалящ свят”. Тази „унаследена” същност са именно тези три етнообразуващи компонента, споменати по-горе, формиращи уникалния български ген, а „заобикалящият свят” е историческата действителност, на която той е реагирал успешно в процеса на оцеляването си и утвърждаването си като нация. Създадената българска народност по съвкупните си културно-творчески и физически качества превишава всяка една поотделно, придобивайки изключителна духовна жизненост. В това се състои обяснението за загадката „български феномен” или „ген за оцеляване”. Този феномен в по-нови времена получава измененията на „българската азбука”, на предренесансовата живопис и иконопис (Боянската църква), песни, пластика, ритъм като съприкосновение с космическата хармония (Йоан Кукузел), нестинарски танци, дърворезба, преславска керамика, тъкани и вземо – национален израз на всемирната красота, на изкуство, художество и поезия и др.

Единствено такава „държава на духа” може да има един от най-светлите си празници – празникът на българската писменост и култура, където си дават среща всички стари и нови постижения на българския дух, осъществявайки своя принос в световния културен генезис.

Иван Едрев
Отвъд съня
Стихотворения и епиграми

Роден на 25 май 1943 г. в с. Бързица, Провадийско. Работил е като агроном, журналист в Радио Варна, във вестниците „Народно дело“, „Черноморие“ и „Кооперативно село“. През 70-те години на миналия век е публикувал десетки стихотворения за деца и възрастни в местния и в централния печат. След прекъсване от 30 години се връща отново към поезията. „Отвъд съня“ е първата му стихосбирка. Един зрял поет, който досега трябваше да е издал десетина книги. Съдбата понякога си прави лоша шега. Иван Едрев беше готов с първата си стихосбирка още през 1981 г., редактирана от писателя Атанас Мочуров. Поет на честта и достойнството.

ЗАКРИТА ГАРА

Под стряхата на неподвижна сянка часовник спрял, замлъкнала камбанка, съдрано разписание и прочие...
Затихнал пулс, студени слепоочия и по стените вехти некролози.
С трева покрити, мокри коловози.
Магарето, което по перона крачи – началник-гара, пътник, посрещач е.

Далечен писък въздуха разсича.
Едно момче към влака бърза, тича.
В ръка билета на изгнаник стиска,
зове го паметта – речедивистка.
Железни коледа, нестихващ тътен
и в сънищата кратки – спомен смътен.
Живот забързан. Лутане. Завой.
Минута кратка, миг престой...
А от прозорците светът огромен маха
към гарата с притихналата стряха.

Тук само старците със поглед благ
очакват своя извънреден влак:
без разписание, с престой без време,
да слезе от небето да ги вземе.

НОЩ В ПЛАНИНАТА

Внезапно ослепях с нощта зад моя праг.
Ще свърши тя, но само планината знае как.
От връх до връх, в усойте под всяко било се е разляло гъстото мастило.
Луна, препълнена със златни мисли,
заседнала е, под прозореца ми висне.
Звездите са очи на зверове. Как парят!
Но аз съм техният приятел пръв – мечкарят,
дошъл да ги освои от самотата...
Мълчи, какво ли крие планината?
Във този неизвестен час сме с нея двама.
Дори да спи, тя пак е страшна и голяма
с гласа на совата – безсънието живо,
с бученето си тъмно, диво.
Със силата, която в мрака аз не виждам...
Дърветата отвсякъде ще се раздвижат.
И в мене ще се блъскаат букове студени.
И борове ще ме бодат с игли зелени.
И само планината знае как
ще свърши тази нощ зад моя праг.

ИВАН ЕДРЕВ

ВАНИЛИН ГАВРАИЛОВ

ПРАЗНИЧНА СЪЛЗА

Върви народът възродени,
но накъде – сам Господ знай:
изтича като кръв от вени
от своя свиден бащин край...

И днес безпътица го води
далеч от родната страна –
не както Кирил и Методий –
в сърцата с мисия една;

не както наште възрожденци –
със цел да се завърнат пак,
а като клетки чуждоземци,
прогонени от глад и мрак...

Народът ни не е от вчера
с еднопосочен, спял билет...
И кой му е дотолкоз верен –
да иска подвизи безчет?...

Навън изтича кръв и мозък,
душите ни изтичат там...
Децата ни се хранят с проза,
родителите – с гняв и срам!...

България ни е в сърцата –
където да сме по света.
Но със цената на сълзата
възвръщаме ли ѝ кръвта?...

Ангел Атанасов – Рибари, 1983; 55.5x55.8, маслени бои, платно (собственост на ГХГ – Варна)

МАРТИНА АРСЕНОВА

Кой определя дали всички ще страдаме,
не трябваше ли самите ние да решим дали
да се усмихнем, или да заплачем...?

И пак си самотен, и дори да са около теб
стотици, това, което чувстваш вътре в
себе си, е празнина.

Явно ти си различен от всички други, но
не по онзи хубав начин, за да се чувстваш
специален, а просто си неудачник, да,
такъв, който дори пред себе си не може да
признае истината... истината, която лежи
в съзнанието ти и е била там през цялото
време, когато си търсил отговорите на
стотиците въпроси, тази истина, която
с тих глас прошепва в теб :
Страх те е да опиташ, страх те е да
живееш, страх те е да се довериш,
страх те е и от самия живот ...

Обичта прави хората щастливи! Обичай
и не се страхувай!

ЛИДИЯ КОВАЧЕВА

ПЕСИМИСТИЧНО

„Погледът мрачен, умът не види
добро ли, зло ли насреща иде...”

Хр. Ботев

Във време на абсурди, знаем,
доверието дефицит е.
Пари, да вземаме и в заем,
едва поскърпваме си дните.

Крадците пъкат по земята
и неусетно ни обират.
Все някой някак ни премята.
С дебели сметки ни стресират.

Тъй често иде ни да вием
от болка в нощите студени!
И в миша дупка да се крием,
ще бъдем плячка на хиени!

Така е, да му се не види!
Очаквахме добро – не биде!
Уви! В житейските кориди
май само зло насреща иде...

ВЕСЕЛИН МАРИНОВ

СРЕЩУ ТЕЧЕНИЕТО

Господи, Ти, който си във моето небе,
от светлината вътре в мене озарено,
не изчезвай в този странен час
на необяснимо равновесие
между болката и лесното спокойствие.
Не е вярно, знам, че е лъжа –
никой никога не се е спирал
със съмнения в очите пред вратата ми.
Нищо ли не мога да му дам?
Или между нас лежи стена –
сякаш между два различни свята?
Господи, аз няма да Те моля.
Слушай мойта заповед, Кърмчийо,
курса срещу вятъра поддържай
и това променливо течение.
Двамата ще търсим корабокрушенци
по сковани в камък острови,
отминати със равнодушие.
И дано скалите ни попречат
да достигнем до щастливата земя.

Ангел Атанасов – Пролет; маслени бои, платно

ГЕОРГИ ХОДЖЕВ

СПОМЕН ЗА ЛЯТНО ДЪРВО

Цялото дърво се изправя над корен от песен.
Листата шумят,
Интимно си шепнат...
От нежния вятър
на лято, от спомени
изникват парливи желания.
Над върха на дървото
лазур е надвиснал,
омаян от вятъра блуден.
А дървото с върха си посяга
и гали лазура небесен.

ЕЛИ ВИДЕВА

ПОКАНА

“Господи, слез да вечеряме.”
Ивайло Балабанов

Поете, ела ми на гости.
Ще ти направя баница.
Стопли ни новото грозде –
грее цветът му в каната.
Лудо е виното, младо,
като душата ти, бялата,
дето за вятър е жадна,
сякаш напук на тялото.
Искам да дойдеш на гости.
Имаме да си мълчим
и за нещата, простите,
метафорично ще кимаме.
Господ? Той няма да дойде.
Сигурно има работа.
Ние, поети пройдохи,
само мая сме на хляба.
И обещавам, стрелите,
с болка и горест белязани,
ще укротя във очите си.
Моля се, Бог да те пази.

ДЕТСТВО

Имаше калинки
по ръцете ни,
Имаше светулки
по стъклата
на хлапашките далекогледы.
А сега светулките
се блъскаат
по бронирани джипове.
И умират,
сякаш са деца.
Искам си калинките
със точките,
за да сложат точка
на бездушието,
дето иска,
без да се усетим,
да ни смачка.

РОДОСЛОВИЕ

I. ДОГАН ХИСАР

Три глътки вода
от Горчивата бяла чешма
и греиват на баба ми менците
с бакърен отблясък...
Три восъчни свещи,
запалени в каменен храм
и дядо потегля на път,
от който завръщане няма...
А конят им рие с копита
беломорския бисерен пясък.

II. ГРАНИТ

Този дъб ме сънува
с изподраните детски пети,
с пощръклените плитчици,
все заплетени в клоните,
със смеха като бисерен дъжд,
звънко рукнал по кривите корени.
Той е стар,
на хиляда и много години.
Има памет, събрана в листата.
Подари ми едно...
И до днес имам белег
със къдраво ръбче в душата.

ДИМИТЪР ХРИСТОВ В РАМКИТЕ НА МАЙСКИЯ САЛОН НА ИЗКУСТВАТА – ВАРНА

ДИМИТЪР ХРИСТОВ е поет, драматург и преводач. Роден е на 17 май 1957 г. в Благоевград. Израства в София и завършва специалностите българска филология и реторика в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Работил е в Съюза на българските писатели като референт по въпросите на поезията, бил е завеждащ отдел „Литература“ на в. „Пулс“, управител на „Софкнига“ ЕООД, главен редактор на в. „Български писател“, председател на Кабинета на младия писател при СБП, на Съюза на книгоиздателите в България, на читалище „Николай Хайтов“ – София; книгоиздател, сценарист и водещ

на телевизионното седмично предаване „Време за поезия“, главен експерт в Министерството на културата. Директор е на Българския културно-информационен център в Скопие, Република Македония.

Димитър Христов композира и изпълнява с китара песни по свои стихове, някои от които са включени в автор-

ския му албум „Сърдечен ритъм“. Носител е на наградата „Сребърна лира“ на Съюза на музикалните дейци в България и на други награди от фестивали на поети с китара. В столичното читалище „Николай Хайтов“ той организира и ръководи пет години

концертите и ежегодния фестивал за поети с китара Софийски вечери на авторската песен. Превежда поезия от руски, украински, сръбски и други славянски езици, преводач и съставител е на десетки книги и антологии.

Член е на Съюза на българските писатели и Съюза на българските журналисти. Почетен член е на Дружеството на македонските писатели.

Автор е на стихосбирките „Работен ден“, 1982 г., „Народна младеж“ (отличена с

наградата „Владимир Башев“); „Ранена свобода“, 1989 г., изд. „Народна Младеж“; „Писма до Ева“, 1992 г., изд. „Седан“; „Български видения“, 1997 г. изд. „Захарий Стоянов“ (отличена с наградата на СБП за поезия); „Балада за любовта“, 2002 г., ИК „Виста“, „Романтика и пепел“, 2004 г., ИК „Мултипринт“, „Сърдечен ритъм“, ИК „Христо Ботев“ С. 2006 г.; „Молитва за България“, 2007 г., изд. Национален музей „Земята и хората“ (отличена с наградата „Пенчо Славейков“) и на пиесите „Мерилин Монро – триумф и агония“, „Законите на любовта“, „Клошария“, „Виденията на Вазов“.

ПРЕМИЕРА

КИТАРА

Китарата отново ме спасява от черни мисли и мълчание, гласът ѝ извисен или сподавен звъни като звънче или камбана. Звучи с непредсказуемия ритъм на моето сърце и не пропуска да шепне посред грохота на дните, а всяка струна да превръща в спусък.

Китарата в затишие ще кресне, в гълчавата гласа си ще снишава, от радост ще заплаче в нежна песен, от мъка ще се смее до забрава...

Едва ли друг ще може да я има, без мен ще бъде празна и печална. Тогава нека моята любима да я целуне и да я погали.

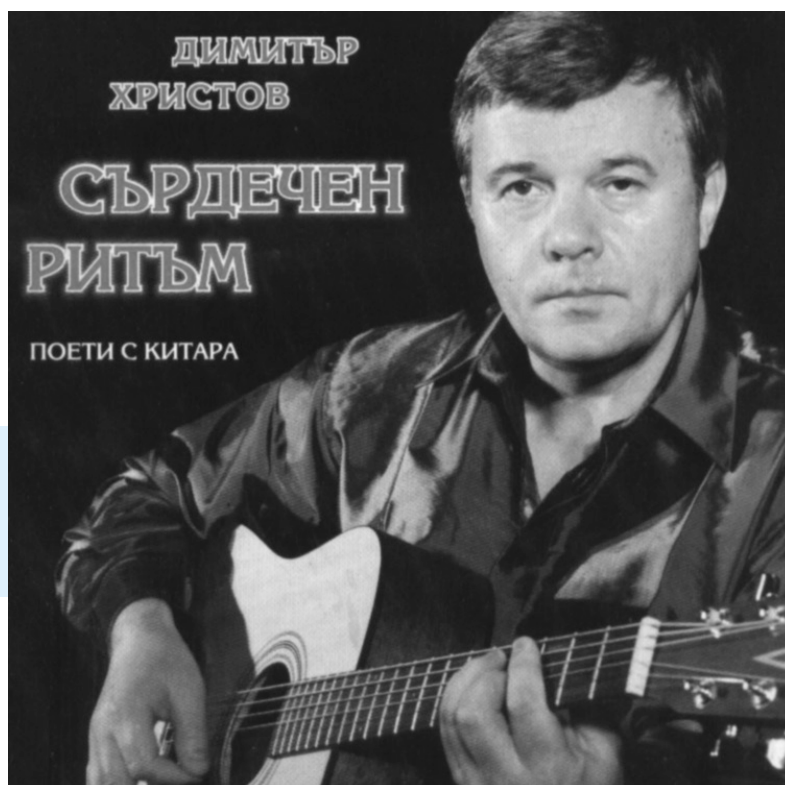
И ще засвири с пълен глас китарата, една сълза по струните ще блесне и ще звучи любимата ни песен, в която любовта не се повтаря.

СТРЕС

Колко много самотни хора има в огромния град. Те вървят през гъмжилото, гордо влачат своя душевен ад.

Те вървят през сгъстения ужас, те не будят и грам интерес, мъкнат своята участ ненужна, крият своя безкраен стрес.

Щом поискаме да ги забравим, съвестта ни ще рухне в прах... Те край нас безразлично минават, а сме вече подобни на тях!

РАНА

Късно е да бъдеш добра - простил съм ти всичко! Любовта е вековна гора с едва набола тревичка. Всеки древен закон на страстта се превръща във мумия, щом със свити от обида уста се целунем.

Може миг, може миг да боли, но за дълго нежността ме напуска. Сякаш черни петли изкълвали са моите чувства. А когато простена и когато любовта прокърви, ти прошепваш смирена: „Забрави, забрави, забрави ...“.

Късно е да молиш от мен прошка и ласка. Аз си тръгвам, не съм разгневен. Пожелавам ти щастие.

Всеки сам носи своята вина. Любовта ни наказва с омраза. Любовта, щом граничи с война, светъл спомен поне да опазим. Със измити от сълзи очи всеки сам ще потърси спасение. Замълчи, замълчи, замълчи... Всичко друго е мъртво вълнение.

ПОЕТИ С КИТАРА

ЧАСОВНИКЪТ НА БОТЕВ

Часовникът на Христо Ботев работи и днес. Той се съхранява в музея на поета в родния му град Калоян.

В часовника на Ботев аз се вглеждам и сякаш не в музейната витрина отмерва българските ни надежди, с които млад войводата загина. В часовника на Ботев аз се вслушвам, дочувам пулса на сърца юначни... И мразя суетната овчедушна, щом майките почернени заплачат!

Звучи ли в нас часовникът на Ботев, духът ни няма пак да е залостен, навием ли го, още ще работи, забравим ли го, ще изгнем в робство. Часовникът на Ботев продължава да съизмерва минало и бъдеще – позор ли, слава ли или забрава – часовникът на Ботев ще отсъди!

Споходи ли съдбата ни затишие, настъпи ли безродство и безвремие, с перо и сабя трябва да напишем къде е пътя наш за саможертва. Свърете си мечтите и сърцата, свърете ги с часовника на Ботев, защото не достига свободата сред лъжепатриоти и идиоти!..

България, Балканите, Европа, планетата и цялата вселена оглеждат се в часовника на Ботев – пред гибел или пред спасение? Часовникът на Ботев в нас тиктака, дошло е време на съдобен жребий – безсмъртие или смъртта ни чака – часовникът на Ботев ще отмери!

ДА СИ СПОМНИМ

ВЕНЕТА МАНДЕВА е родена на 27 юни 1946 г. в гр. Павликени. Починала на 12 юли 2001 г. в гр. Варна. Завършила е българска филология. През краткия си земен път тя остави неголямо творчество по брой издадени книги, но създаде зряла поезия. Още приживе тя беше една от най-талантливите поетеси на Варна. Не е тайна, че неин духовен учител беше писателят Атанас Мочуров. Тя заявяваше с гордост това. Сигурен съм, че наследила и неговия опит...

Поезията ѝ, в по-голямата си част, е любовна лирика. По-малко са чисто соци-

РАЗПЛАТА

За всичко сторено на този свят се плаща – за ласка, за добро, за удар с нож. Коварна е Давидовата прашка и слабият е силен, щом е лош.

Страхувам се от скритата ти същност и да те трогна с нищо не успях. Но другата си буза не обръщам – сега е време теб да те е страх.

Сега денят ми е обидно черен, но ти не чакай да умра за теб. Не ме захвърляй пак – самоуверен, като прочетен вестник покрай РЕП.

Ще бъда на куршума сляпа сила, отблясък на стомана ще тая. В тревата пожълтява хлорофила – отрова носи тънката змия.

Ти ще платиш. Аз сила тайно пия от този дълг, безпощаден лов. Но някой ден безсилно ще открия – омразата е също вид любов.

ЙОРДАН КРЪЧМАРОВ

На 16 май се навършиха 25 години, от- както ни напусна поетът Йордан Кръчмаров. Роден в добруджанското село Гурково през 1948 г. Зрелите си творби той написа в гр. Добрич. Честичко отскачаше и до нашия град. Писателят Георги Марковски написа в своя предговор към книгата със

РИЗА ЗА ХРИСТОС

След полунощ,
в часовете, когато кукумявките
тръгват на лов
и над могилите призрачно свети тревата,
от черния вир на небето слиза Христос
и моли за риза, да стопли плътта си.

Гласът му е тих, уморен и печален,
като глас на самотен пияница,
който плаче над празната чаша.
Земята е кръчма. Кръчма на древното пристанище
и кръстът е фар, онемял и отдавна загаснал.

Протяга към мене десница Христос
и през страшната рана от гвоздеят виждам звездите.
С приковани криле върху лунния рог
сухи облаци бавно се скапват и падат надолу на дрипи.

Господи, Господи...
Остарял е светът. Равнодушно и хладно,
без еретически мисли, той отваря врата след врата
и по пътя си скубе горите.
Този свят пеперудите смила на прах

алните ѝ стихотворения. Еманципирана и дрзка с поведението си тя, ако перефразираме един неин стих, не оставяше магарето си в калта. Стихотворенията ѝ са разкрепостени, откровени и пълни с любов към мъжа, когото обича. На нея не ѝ липсваше муза, а музата е най-близка и необходима на твореца.

Жена с характер и инат, като на магаре, както тя се е описала в стихотворението си „Завеждане”. Със своята духовна сила тя внушаваше присъствието си в литературния свят на Варна.

ЗАКЛИНАНИЕ

Заклевам те – бъди обикновен и ме обичай най-обикновено – тъй както е заложено по ген от други преди теб и преди мене.

Обичай ме такава – със вика, когато падам и оставам жива, в кръвта със всички болки на века, които с думи бисерни обвивам.

Но ти бъди, бъди обикновен и ме обичай най-обикновено, по най-обикновеному решен, каквато и да съм – да бъдеш с мене.

И полета си, огъня си жив тогава само ще дължа на тебе. И ще те виждам друг и по-красив, единствен и от чудо по-потребен.

А ти бъди все тъй обикновен – това е толкоз необикновено. За сетен път да падна някой ден, но твоите ръце да ме поемат!

Бележка и подбор на стихотворенията
СИМЕОН ИЛИЕВ

стихотворения и поеми на Данчо (1998): „Но колкото повече времето тече и изтича – ето, вече второ десетилетие Йордан Кръчмаров го няма сред нас – толкова покатегорично зазвучава неговият глас и толкова по-всеопрощаваща е неговата усмивка, и толкова по-примамлив е светът, видян през неговите очи.”

и търси красивото в гроб на случайно изровен езичник.

На твоите риби, Господи,
някога нахранили земята,
хайверът е отдавна вкаменен,
изгризали са плъховете чудесата без остатък
и все по-гладни, с тихи стъпки
стягат обръча около мен.

Аз нямам броня. Аз съм беззащитен.
По-беден съм от вятъра дори.
Не си отивай, Господи. Не си отивай!
Вземи последната ми риза. Тя няма да те стопли,
но няма и да ми тежи.

Оглушал от моя вик,
както се е появил, така полека чезне,
разтапя се сред бездната на нищото
Христос
и сякаш никога не го е имало...

Като ранена птица пада на земята
бялата ми риза.

Смирен и тъжен плъховете чакам.
Знам, че страшно много ще боли. И се
страхувам
в последния си земен миг да не заплача.

МАЯ ГЕРЦА

БЕСАРАБСКИТЕ БЪЛГАРИ В РЕПУБЛИКА МОЛДОВА

Мая Герца е бесарабска българка, родена в гр.Тараклия (Р.Молдова), завършва румънска филология в гр.Кагул (Р.Молдова). Магистър по специалност актуална българистика в Пловдивския Университет „Паисий Хилендарски” . Автор на книгата „Suflet deschi” (Отворена душа), на румънски език.

Някога са били деца на земята си,
сега са лъчи на чуждите слънца,
сега са облаци в чуждите небеса,
сега са ангели в далечните църкви...

Бесарабските българи са етнически българи, които живеят в долината Бесарабия. Тя се намира на територията на днешна Молдова и Украйна. Заедно с българите в Молдова се заселват и гагаузите, които до този момент се приемат за българи, говорещи на турски език.

Бесарабските българи говорят архаичен български език. Всяко село си има свой диалект, в зависимост от това, от кой край на България са преселниците, те запазват типичните произношения за дадената област. Също така се използват много руски думи в езика на бесарабските българи, които са отражение на дългогодишното влияние на Руската Империя.

В Молдова най-голяма концентрация на българско население има в южните части на страната, над 65 000 души, предимно концентрирани в районите на Тараклия, Кагул, Льово, Вулканец и в административната Република на Молдова – Преднестровие, а гагаузите – в административна република Гагаузия – гр. Комрат.

Селата, където се говори български език в Тараклийския район са: Кайраклия, Твърдица, Албота, Кортен, Валя-Пержей. Тука са запазени българската култура, обичаи, песни и традиции.

Изселването се извършило в два етапа – първият, по време на военните действия през 1828-1829 г. под ръководство на ген. Ив. Ив.Дибич, и вторият, най-масовият, след войната през 1830 година. Каруците на преселниците образували кървани, които се оглавявали обикновено от най-авторитетните и опитни съотечественици. Едната група е била водена от Стойко Каменков, а другата от поп Драгне Паскал. Кърваните се движели по маршрут Твърдица – Сливен –Стралджа (сборният пункт на преселниците) – на север през Балкана към Шумен-Силистра (тук преминали Дунава) – Браила – Исакча (вече на руска земя) – Сатуново (днешно Новоселское). Този път е известен в турските из-

вори като “Гйоч Иолу” Тези преселници са днешните жители на град Тараклия, с. Твърдица, с.Кортен, с.Валя-Пержей и др.

Когато се заселват българите в Бесарабия, те се настаняват в сухата и пуста долина Буджак, до ден днешен тя запазва името си.

Центърът на българите в Молдова е град Тараклия. През 1813 г. градът се казваше Тракия, с преселници от тракийски региони на България .

Всяко българско село си има българско училище. През 1992 г. се открива Педагогически колеж-лицей “Св.св. Кирил и Методий” в гр.Тараклия, който подготвя учители за детските градини и началните училища в районите с компактно българско население. Едно от първите огнища на българската просвета в Молдова.

През есента на 2004 г. се открива Тараклийски държавен университет “Тригорий Цамблак”, висше учебно заведение, с официалните езици на обучение български и румънски. Университетът установява контакти с български висши учебни заведения и е превърнат в обединителен център за научния потенциал на двете страни, като основно си сътрудничи с Великотърновски и Русенски университети.

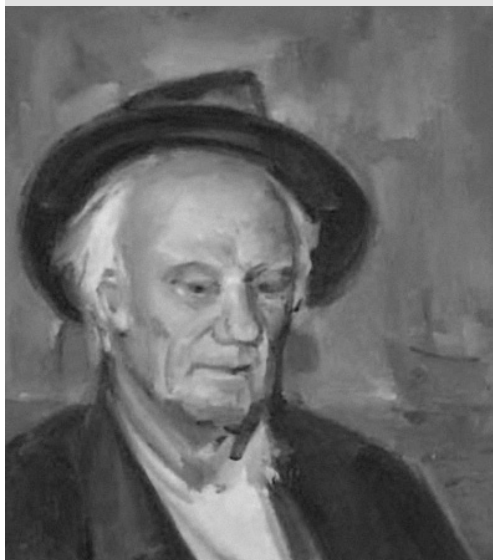
През 1996 г. е създаден Музикален колеж „Штефан Няга” в село Твърдица, Р. Молдова като филиал на Държавното музикално училище в Кишинев. Подготвя кадри за българските фолклорни ансамбли в Р. Молдова и България, педагози за детските градини и началните училища в районите с българско население. Тук работят специалисти от Р. България . Изучават се български език и литература, българска народна музика като се използват български народни инструменти – гъдулка, тамбура, гайда, кавал, тъпан и български народни танци. Обучението по специалните предмети се води на български език.

Във всяко българско село в Молдова има паметници с датите на преселването от Р.България. Има паметници на български освободители, като на Васил Левки, Христо Ботев, Георги Раковски и други.

Бесарабия приема под покрива си хиляди българи, много от тях днес се връщат в прародината си. За официален ден приемат датата 29 октомври.

Бесарабските българи са добър, гостоприемнен народ с отворени души и сърца към всички хора по света. Всеки, който е ходил в Бесарабия, остава с много добро впечатление за тях.

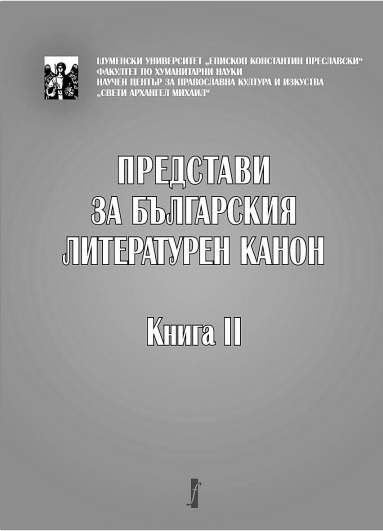
ХУДОЖНИКЪТ В БРОЯ

Ангел Атанасов – Автопортрет, маслени бои, платно (колекция Актив арт)

Художникът-маринист **Ангел Атанасов** – **Ачо** е роден на 3.12.1921 г. в Хасково. Завършва (1953) живопис при проф. Г. Атанасов и проф. Н. Балкански в НХА и театрална живопис (1959) при проф. М. И. Курилко в

Московската худ. академия. Специализира театрална живопис в Ленинград при проф. Подляски и проф. Бобошев. Член е на СБХ. 1959 – 1985 г. е сценограф на Варненската опера, където има реализирани проекти на 44 оперни спектакъла, оперети и балети. Реализира сценография за постановки в операта, оперетата, балета и драмата също в Бургас и Стара Загора: “Селска чест”, “Травиата”, “Трубадур”, “Риголето”, “Прилепът”, “Хубавата Елена”, “Фауст”, “Ловци на бисери”, “Хофманови разкази” и др. Участва в общи национални изложби, в колективни и групови изложби на варн. художници в Русия, Германия, Полша, Украйна, Румъния, Финландия, Чехия, Франция, Сърбия и др. Има 15 самостоятелни изложби в галериите на Варна, Добрич, Провадия, Нова Загора. Носител на награда за сценография на операта “Трубадур”, Носител на Награда “Варна” (1965), и на отличия от обща изложба-конкурс на морска тематика 1980, 1982, 1990. Основател и дарител на галерията в Долни чифлик, в чиято колекция влизат негови творби, както и на известни български и чуждестранни автори. През тази година художникът е отличен с Голямата награда “Варна” за цялостно творчество и по случай неговата 90-годишнина.

Сборникът „Представи за българския литературен канон. Книга II“ (изд. „Фабер“ – Велико

Д-р ГЕОРГИ ЧАЛДЪКОВ

ТРИ ЕТЮДА ЗА БЪЛГАРИТЕ

1. НИЕ СЕ РАЗЛИЧАВАМЕ ОТ ДРУГИТЕ

Българинът е нещо, което трябва да бъде превъзможнато.
Фридрих Ницше,
“Предислов на Заратустра” 3.

Италианците казват *samra cavallo che l'erba cresce* (Яж, коньо, докато тревата е зелена) – ние казваме: „Трай, коньо, за зелена трева.“

Нашето поведение е настроено негативно – американците казват: „Който работи – той ще яде“, ние казваме: „Който не работи – няма да яде“. Децата ни пеят: „Зеленчуци, който не яде – той голям няма да порасте“, вместо “Зеленчуци, който яде – той голям ще порасте.” И ужасната „преклонена глава/ остра сабя не сече.“ – колективният жест на народ, който поддържа диктатори и корумпирани политици.

През март 2011 г. доцент Коста Костов в интервю запита артиста Камен Донов: “Какъв е днешният средностатистически българин?” И артистът отговори: “Аз бих го определил така: ако на нашенец

Д-р ВАНЯ КОЛЕВА

„ПРЕДСТАВИ ЗА БЪЛГАРСКИЯ ЛИТЕРАТУРЕН КАНОН“ - КНИГА II

Търново, 2010 г.) съдържа текстове от Втората национална научна конференция по темата, организирана от Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ и Научния център за православна култура и изкуства „Свети Архангел Михаил“ и проведена в Шумен през ноември 2009 г.

Втората книга „Представи за българския литературен канон“ е продължение на публикуваната през 2009 г. първа книга с този наслов. Някои от авторите, представени в първия том, имат текстове и във втората книга, като едни от тях продължават размислите си, започнати по-рано, спирайки се

на следващ етап или уточняваща проблематика, а други изцяло подхващат нова тема. Ред изследователи за първи път се включват във втората книга за литературния канон.

Сборникът съдържа 18 статии, от които 17 са литературоведски изследвания, вътрешно диференцирани в два блока. Първите четири текста са по-общо теоретични и засягат относително глобални, обобщаващи проблеми от света на литературознанието: за канона и цензурата; за кризата в индивидуалното съзнание и българския постмодернизъм от 90-те години на XX век; за проблематичния

български канон в неговия максимално утилитаризиран вариант – като списък от произведения, изучавани в училище. Останалите 13 статии са посветени на конкретни творци или механизми, на въпроси, които се обглеждат в диахронен и синхронен план. Обхванат е исторически дълъг период – от Средновековието до съвременната богослужебна практика. После, от XVI век до Високото българско възраждане, за да се навлезе в културноисторическото време на границата между XIX и XX век и да се продължи със спецификите и противоречията на отминалото вече столетие, та до романа „Адриана“

(2007 г.) на Теодора Димова, премислен през канона на Димитър Димов и неговия „Незавършен роман“. Като своеобразно приложение е последният, 18-и текст в сборника, представящ рецензия към първата книга.

Търсена приемственост и взаимовръзка има между текстовете в „Представи за българския литературен канон. Книга II“. Макар да са от различни автори, включени в макроструктурата на сборника, статиите звучат единно, като помежду им е очевиден вътрешен диалог, уплътняващ и доизграждащ картината за социокултурната ситуация.

© Francis Bacon: Three Studies for a Portrait of Lucian Freud.

Бейкън, неговите Three Studies for a Portrait of Lucian Freud („Три етюда за портрет на Лушън Фройд“), наскоро продадени за 27 милиона евро в лондонската аукционна къща „Сотбис“. Мизантропичен, сексуално модифициран, „аморален, но не престъпник“, както самият той се определя, Франсис Бейкън е известен художник, далечен роднина на още по-известния английски философ Франсис Бейкън. Художникът като че ли е знаел съдбата на високите български макове, на които режат главите (tall poppy syndrome), и е нарисувал бяло-зелено-червено върху

едно от деформираните лица на “Трите етюда”.

Дали художникът е взел заглавието на „Етюдите“ си от Studies on Hysteria („Изследвания на хистерията“) на Зигмунд Фройд и Йозеф Бройер, публикувани през 1895 г., е само предположение на философа Александър Стойчев. Прочетох „Изследванията“ и там попаднах на още няколко тъжни истории – тази на Анна О. (Берта) – пациентка на Бройер, и особено историята на Катарина – пациентка на Фройд, изнасилена не от чичо си, а от баща си, както покъсно уточнява самият Фройд – и

двете с диагноза „хистерия“. Като българите, които отново навлизат в предизборна хистерия за президент и кметове. Скоро и за ректори на университети.

3. ВСЕ ПАК
Две малки пролетни звезди,
на облаците кацнали,
треперят в пролетния хлад и се
целуват тайно.
Иван Пейчев

Социологични проучвания, направени неотдавна, показаха, че младите и образовани българи на възраст между 18 и 29 години са най-доволни от демокрацията. През 1991 г. те са били 3 процента, сега са 38 процента от тази възраст – всички, устремени към хоризонта:

Видях българи да гонят
хоризонта.

Аз бях смутен
и спрях хората.
“Безмислено е – казах аз –
вие няма никога да стигнете
хоризонта.”

“Лъжеиш!” – извикаха те
и продължиха да тичат.
(Стивън Крейн, “Видях човек”)
 Помислих си, че това са ембриони на надеждата. И чух двама студенти да казват на ректора на един университет: “Стига говори, дърти комунист такъв!”

За съвременният читател тези стихове може би не представяват никакъв интерес, но в очите на френския класицизъм те притежават много качества: възплъщават идеала за преданост на краля (според Малерб добрият поданик е трябвало да има религия, подходяща за краля му), за победата на науката и изкуството над природата, за симетрия и подреденост. Дори името на любовимата, чието отсъствие е тема на сонета, Калиста, е фиктивно – каллиотј на гръцки означава просто „най-хубавата“.

Стараейки се да остане в духа на френския класицизъм, преводът ни се отличава силно от този на г-н Кадийски – в спазване на римната схема на оригинала – преводът на нашия предшественик има схемата аВВа ВааВ сDe сDe, която би предизвикала възмущението на Малерб, поради поставянето две съседни мъжки рими (с и е). Старали сме се също така към по-чисти език и стихосложение, основна борба в живота на поета норман.

ТОДОР ЧЕРВЕНКОВ

ЕДИН НОВ ПРЕВОД НА ЛЮБИМИЯ СОНЕТ НА МАЛЕРБ

Това което едни възхваляват у Малерб е и причината за ненавистта на други: стремежът към чист език, ясен изказ и рационалност в постройката на стиховете. Макар личното му творчество да е малко по обем, Малерб остава за близо два века образец за подражание. С него приключва еволюцията на сонетната форма в класическата френска поезия: почти всичките му сонети са написани във формата, останала с името „френски сонет“.

Казват, че, измежду всичките си сонети, Малерб най-много обичал този, който написва по повод посещението си в замъка Фонтенбло през 1609. Тук представяме нов превод на този сонет, вече превеждан от Кирил Кадийски:
 Beaux et grands bâtimens
d'éternelle structure,
Superbes de matière et d'ouvrages
divers,

Où le plus digne Roi qui soit en
l'Univers

Aux miracles de l'Art fait céder la
Nature ;
Beau parc, et beaux jardins, qui
dans vostre clôture
Avez toujours des fleurs et des
ombrages verts,
Non sans quelque Démon qui défend
aux hivers
D'en effacer jamais l'agréable peinture;
Lieux qui donnez aux cœurs tant
d'aimables désirs,
Bois, fontaines, canaux, si parmi vos
plaisirs
Mon humeur est chagrine, et mon
visage triste,
Ce n'est point qu'en effet vous n'ayez
des appas,
Mais, quoi que vous ayez, vous
n'avez point Caliste,
Et moi je ne vois rien quand je ne la
vois pas.

Превъзходни палати с
 конструкция трайна,

от гранит, от изкусна ръка украсен,
чрез които природният чар е
сразен
по повеля на краля със слава
безкрайна;
превъзходни градини със сянка
омайна,
постоянно с цветя сред мира си
зелен,
на студа непопадащи никога в
плен,
и през зимата свежи чрез някаква
тайна;

лес, фонтани, канали – о сладък
покой! –
веселящи сърцата с примамки
безброй,
и сред вас радостта от лицето ми
липсва –
не че нямате чар или той пък е
слаб –
вие имате всичко, но не и Калиста,
а невиждайки нея, аз просто съм
сляп.

Норманът Франсоа Малерб (1555 - 1628) заема специално място в историята на френската поезия – считан от представителите на класицизма за техен първоучител, той е презиран от романтическата школа, развила се в началото на XIX в. Възхвалята, която му прави Никола Боало (1636-1711) в своето „Поетическо изкуство“:

Enfin Malherbe vint et premier en
France
Fit sentir dans les vers une juste
cadence ;
Дойде Малерб накрая и първи от
стиха ни
на ритъма неточен изхвърли
всички тръни;

е пародирана от Теодор дьо Банвил (1823 - 1891) в едно от стихотворенията в сборника „Кариатидите“:

Tant qu'à la fin, pour mettre le holà
Malherbe vint, et que la poésie
En le voyant arriver, s'en alla.
Дорде накрая стана лоша тя,
като дойде Малерб и при вида му
поезията бързо отлея.

От стр. 1

Княжество България.

Номерираните библиографски издания на К. Христов, Яворов, М. Белчева се открояват не само със своята луксозна полиграфическа изработка, но и с показания и безкомпромисно отстояван висок естетически и художествен критерий на издателя, който включва в книгоиздателската си дейност и събраните съчинения на Ботев, Ал. Константинов, Ив. Вазов, П. Р. Славейков... От всички български издатели той пръв въвежда продажбата на книги на консигнация. А Ив. Вазов и П. К. Яворов са не само големите имена, с които Ал. Паскалев работи, но той е и в близки приятелски отношения с тези колоси на нашата литература.

След правописната реформа, извършена от правителството на Стамболийски, издаваните от Паскалев учебници остават непродадени и той фалира. Последните години от живота си прекарва в крайна бедност в една плевня и след простуда умира през 1946 г. в хасковско село, което по ирония на горчивата му съдба се казва Нова Надежда. Нови времена – нови надежди. Предишните му имена са Гердима (от турското gerdel, плитко и широко ведро), Надежда, Княгиня Надежда.

В един от майските си броеве в „Литературен глас“ отбелязва Деня на българската книга като прави анкета с най-известните по това време наши книгоиздатели, сред които авторитетно се откроява издателството на Ал. Паскалев, носещо името му. Издателите е трябвало да отговорят на осем въпроса: 1. „Какво значение отдават на „Деня на книгата“? 2. Имате ли строго определен план за издаване на книги, или издавате според търсенето? 3. Какво сте издавали досега. Кои автори? 4. Коя книга от изданията ви е имала най-голям материален и морален успех? 5. Добре ли се посреща българският автор? 6. Идват ли при вас млади, неизвестни писатели за издаване на книгите им? 7. Какво сте направили и правите за успеха на българската книга? 8. Срещате ли големи пречки при издаването на книгите ви?

Ал. Паскалев е отговорил така: „Денят на книгата би имал голямо значение, но в други изобщо по-благоприятни времена. Сега не могат да се очакват от прагитирането на българската книга големи нито морални, нито материални резултати. Мисля, че за българската книга в този ден трябва да се предприеме нещо друго и по-значително от това, което се е правило досега и мисли да се прави. Защото за българската книга се е правило твърде малко досега, още по-малко в деня на книгата.

Защото досега българската книга е заемала 100-степенно място в общественото съзнание, в съзнанието на нашите държавници. Не му е мястото тук да казвам резултатите от една интересна анкета върху това, какво са знаели и какво са мислели всички досегашни министри на просветата и културата за нашата книга.

Имал съм винаги и имам

строго определен план за издаване на книги. Никой път не съм издавал според търсенето.

Между няколкото хиляди издания издавал съм главно „Всемирна библиотека“, обемаща класически световни писатели. Издал съм пълно събрание на съчиненията на Каравелов, Ботев, Ал. Константинов, Ив. Вазов, Пенчо Славейков, Яворов, а в непълни издания – Елин-Пелин, К. Христов, Антон Страшимиров, Йовков, Димчо Дебелянов, Лилиев и др. Голяма част от които бяха издадени едва след полувековно съществуване на България като свободна държава. Нещо, което, струва ми се, една Академия на науките или друга подобна организация трябваше да направи отдавна.

От политико-обществените редица издания нека спомена библиотека „Балкански въпроси“, издавана на 5-тех големи европ.(ейски) езици, съдържаща всички документи в защита на нашата национална кауза. Една библиотека, която бе предприета към средата на общата война, когато след успехите на нашето оръжие стана повече от явно, че нашите национални права и кауза са били най-зле защитавани и осветлявани дори пред нашите тогавашни съюзници.

От българските книги, издавани от издателството ми, най-голям успех са имали съчиненията на Ботев, а след това „Под игото“ на Вазов. А от превежданите книги най-голям успех е имала повестта „Виктория“ от Кнут Хамсун, дадена в няколко издания, надхвърлящи 20,000 екземпляра.

Българският писател не може да очаква да бъде посрещнат, както се посрещат големите всемирни имена, но изобщо добрият български писател се посреща твърде добре, а в последно време сравнително още по-добре.

До преди Балканската война Пенчо Славейков печаташе своите издания в 300 до 500 екземпляра, от които половината не можеха да се продадат. Моите първо издадени негови книги се печатаха и продаваха вече в 2,000 екз. (1911 г.). След това пълно събраните негови съчинения, първо у мен, а след това и в друго издателство – се печатаха по 3-4,000 екземпляра. Този пример е достатъчен да се види как се е посрещал и посреща българският писател.

Млади неизвестни писатели през последно време вече не идват.

При издаване на книгите у нас винаги са се срещали и се срещат пречки от най-разнообразно естество. Работата на българските издатели, който гледа на нея не като на една търговска сделка, а като на една културна задача, има много малко общо с една обикновена търговия.

Тази работа е по-скоро един подвиг в истинския смисъл на думата.

Животът, тежката съдба,

кончината и най-вече мисията и голямото книжовно дело за утвърждаването на българската литература, книга и култура и налагането на образците на нашата изящна художествена словесност в съзнанието на поколения българи е другият героичен подвиг на издателя Ал. Паскалев, чиито гроб и до днес все още никой не знай.

В тази анкета взема участие и друг голям авторитетен български издател – Христо Хаджиев. Той е създател и редактор-уредник на едно от най-големите български издателства – „Хемус“. То е основано през 1918 г. като акционерно дружество и негови директори са били Р. Аврамов и Г. Бакалов. Тяхното място заема Хр. Хаджиев и „Хемус“ е третото по значимост издателство в България, чието влияние нараства, успоредно с кредита на читателското доверие и разширяване на своята територия на книжния пазар. Това най-осезателно се усеща след фалита на издателство „Ал. Паскалев“.

Христо Хаджиев е една от гордостите на малкото селце Караш, близо до гара Роман, в което той е бил учител и където в забавачницата (детската градина) стажува детската учителка Леда Милева. Училището в селото е дало редица известни художници и писатели, сред които е и детският поет и писател Георги

ПАНИХИДА ЗА ОТКОЛЕШНИТЕ БЪЛГАРСКИ КНИГОИЗДАТЕЛИ*

Авгарски. В с. Караш е родена и майката на големия наш поет и драматург Иван Радоев.

Издателство „Хемус“ издава предимно учебници и учебни пособия за началните и основните училища, детска библиотека и сп. „Детска радост“, чиито редактор е Ран Босилек (Генчо Негенцов). През периода 1931 – 1940 г. издателството се нарежда на пето място в страната по броя на заглавията и обема на своята продукция, но в него освен детска литература започват да преобладават книгите от български автори.

На въпросите от анкетата на в. „Литературен глас“ Хр. Хаджиев е отговорил с подobaваща отговорност на мисионер и радетел в землището на българската духовност и книжовност: „Денят на книгата смятам, че трябва да стане един народен празник, а не само официален и училищен. Инициативата за неговото празнуване трябва да вземат съюзите: писателският, читалищният, просветният и книжарският при съдействието и патронажа на просветното министерство.

Няма да сбъркаме, ако денят на книгата стане седмица на книгата, но предимно на българската, оригинална книга – художествена и научна. Крепяща нужда е да се даде широк път на тази именно българска книга, защото тя е давена от безогледното наводнение на преводна книжна стока, често пъти от най-съмнително естество.

Това празненство трябва да бъде съпроводено непременно и с продажба на българската книга,

защото крайната цел е да стигне книгата до читателя и да сгрее душата му. И аз бих казал – нека през тази седмица отдадем цялото си внимание само на оригиналната българска книга. Тя заслужава. За преводните книги достатъчно се грижат в техните страни, за нея достатъчно се крещи по всички търговски пазарища. Който иска да опознае по-добре себе си, трябва добре да познава оригиналната българска книга. За нея трябва да празнуваме тазгодишния Великден.”

След като запознава читателите с шестте отдела на издателството, предмет на дейност, тематичната им насоченост, характер и профил на издаваната литература, Хр. Хаджиев релефно откроява принципната издателска позиция на „Хемус“: „Пази се като от огън от булевардна, криминална и сензационна литература.

Издали сме събрани съчинения на Пенчо Славейков, Яворов, Елин-Пелин, Йордан Йовков, Хр. Смирненски и всички творби на Ран-Босилек; три тома на Антон Страшимиров. Прижим се за продажбата на всички Влайкови съчинения. Освен това издали сме 34 тома художествена литература за възрастни на 18 български писатели. Издали сме и 90 оригинални български книги за деца и юноши.

Цялата тази наша издателска дейност се крепи върху първия наш отдел – учебниците. Без учебника е немислимо да правим грамадните жертви за родната книга.”

Тези мисли и разсъждения на двамата издатели до голяма степен са валидни и днес, но и досега отношението към българската книга от страна на политици и държавни институции е почти непроменено от онези години, въпреки напъните и контракциите (по-точно - контракциите) на няколко издателски планини, от които се раждат мишки или най-много да се пръкне в повече някой и друг министерски канцеларски плъх.

И тъй като става въпрос за морал, нека видим какво мисли по въпроса редакторът уредник на „Хемус“: „Морален успех имаме с всички български книги, защото, първо, всички наши автори са доволни и от хубавите издания, които правим и от хоноарите (не големи, но не и малки за българските условия), които навреме и в аванас получават. И второ, защото българското общество взе да си обръща главата повече към нашата, към българската книга. А материалния успех сме завещали на внуци и правнучи. Който не вярва, да заповяда при счетоводството на издателството. И ще се убеди, че при толкова спестовни дружества, за собствени домове, „Хемус“ още не е успял да се прислони в собствен дом. Името ни обаче е голямо и гордо, и ние ще се стараем да го носим заслужено и достойно.”

Какво повече?

В анкетата участват издателите Иван Куюмджиев, Д-р Жеко Маринов, Г. Д. Юруков („Мозай-

ка...”), П. Цанев („Факел”), Филип Чипев (Изд. „Т. Ф. Чипев”), Д-р Димо Тодоров (Изд. „Акация”), главният редактор на Военно-издателския фонд Ст. Недев и не на последно място един от първенците в българското книгоиздаване Ст. Атанасов. Без да подценяваме мненията на другите анкетирани издатели, ще спрем вниманието си върху казаното от Ст. Атанасов, защото сякаш е изречено вчера. Но и да не беше така, струва си и само поради това, че той е издателят на „Българска енциклопедия“ на братя Данчови (1936 г.). Ето неговите отговори:

„Когато стане дума за деня на българската книга, струва ми се, като че ли ме викат на панихида, а не на празник, защото най-добре знам в какво положение се намира тя. Преди всичко кое трябва да се смята „българска книга“, носителка на българската мисъл и култура или преводната. Ако тоя ден се устройва, за да се даде някаква подкрепа и поощрение на книгата, то от тая помощ има нужда само оригиналната книга, която е затрупана и се губи в преводната. Прекомерният ръст на последната с горест трябва да признаем е повече едно културно недоразумение, отколкото придобивка; защото светът съди и ще съди за нас по това какво сме ние дали, а не какво сме копирали. Известно е, че по време на преговорите в Ньой, Клемансо, оправдавайки своето решение по българските въпроси, е отправил към нашите делегати следните думи: „Добре, съгласен съм да се направят някои изменения във ваша полза, ако в три дена ми представите поне една книга от български автор преведена на чужд език, защото, доколкото зная на български до сега са печатани само буквари, календарчета и лоши преводи.” Ето какво значение се отдава на оригиналната книга, особено оная, която прескача нашата граница.

Не мога да си представя как може да се празнува ден на българската книга без дейното участие на писатели, художници и книжовници; без да се придаде на тоя ден характер на панаир на българската книга, – да стане традиция през тоя ден всеки интелегент, ако не да прочете, то поне да купи или подари някому книга от български автор. През тоя ден трябва да стават състезания на автори, да се дават награди, венци, отличия. Да се продават автографи. Ученици да раздават книги на живи автори, да се разиграват лотарии и томболи, школки, всенародни и пр. Тъй се създава култ към книгата, тъй се насърчава родното!

Накрая трябва да се разбере едно, че никога няма да имаме цветуща българска книжнина и добре възнаградени български писатели, докато нямаме здрави и солидни български издателства, а това ще стане само тогава, когато не се създават пречки и тормози за книжовните начинания, като се оставят издателите сами да си блъскат главите и да се борят с апатията и капризите на читателите.“

Продължава в следващия брой

ЛИТЕРАТУРНИ КОНКУРСИ

**НАЦИОНАЛЕН
ЛИТЕРАТУРЕН КОНКУРС
„ЕЛАТЕ НИ ВИЖТЕ“**,
организиран от община Георги
Дамяново, и литературен клуб
„Лопушна“ при читалище
„Трудолюбие“ - с. Георги
Дамяново

Приемат се произведения в три
категории: „Гражданска поезия“,
„Гражданска проза“ и „Детско
творчество“ (с автори - деца до
15-годишна възраст).
Произведенията да не са
публикувани никъде преди
това.

Един автор може да участва с не
повече от 3 произведения.
Изпращайте вашите
произведения на Е-mail:
sonal1@abv.bg - Соня
Александрова, придружени от
информация за автора - трите
имена, и населеното място,
в което живеете. В конкурса
могат да участват автори от
цялата страна и живеещи
извън България, пишещи на
български език.

Краен срок за изпращане на
творбите: **08 юни 2011 г.**
Независимо жури ще определи
финалистите. Наградите са:
**категория „Гражданска
поезия“:**

Една първа награда - 90 лв.

Една втора награда - 60 лв.

Една трета награда - 50 лв.

**категория „Гражданска
проза“:**

Една първа награда - 90 лв.

Една втора награда - 60 лв.

Една трета награда - 50 лв.

**категория „Детска
творчество“:**

една награда за поезия - 50

една награда за проза - 50

Заклучителният етап,
огласяването на резултатите и
награждаването на отличените
творби ще бъде на 18 юни
2011 г. от 18.00 ч. в читалище
„Трудолюбие“ - с. Георги
Дамяново.
Изпращайте своите творби! И
„Елате ни вижте“!

**“ОТ ЗАНИК СЛЪНЦЕ
ОЗАРЕНИ
АЛЕЯТ МОРСКИ ШИРИНИ”**
В рамките на Яворови дни -
2011

14-16 юли

Творбите (до 10 стихотворения)
в 3 екземпляра изпращайте на

адрес:
8200 – Поморие
ул. “Княз Борис I” № 33
(конкурс за поезия)
Конкурсът е анонимен.
Запечатайте и поставете в
големия плик малко пликче с
трите си имена, телефон и адрес
за връзка.

Краен срок – 30 юни 2011 г.
(Валидно е пощенското клеймо
на плика)
Резултатите от конкурса ще
бъдат обявени на 16 юли 2011 г.

**КОНКУРС НА
ИЗДАТЕЛСТВО „СИЕЛА”**
За написването на продължение
на романа авторът и издателска
къща „Сиела” се обръщат с
писмо към читателите:
Знам какво ще правят
следващото лято!

Ако са ти харесали героите на
тази книга, ако ти се струва,
че вече ги познаваш мнооого
добре, ако си преживял или
можеш да измислиш място
и приключения, в които да
попадна следващото лято,
то седни и пиши на адрес
znamkakvostepriaviat@abv.bg
Името на победителя ще
бъде върху корицата на
следващата книга, разказваща
приключенията на тези момчета
и момичета. А може да се появят
и нови герои, свободата да
измисляш е твое лично право. Не
го забравяй!”

Голямата награда за победителя в
конкурса Знам какво ще правят
следващото лято - **тридневна
екскурзия в Гърция** през есента
на 2011 г., любезно предоставена
от All Seasons Travel Agency,
Bulgaria.

Краен срок - 4 юли

**КОНКУРС ЗА РАЗКАЗ НА
МЛАДЕЖКА ТЕМА
Община Варна
ОБЯВЯВА**

**Национален конкурс за разказ
на младежка тема
РЕГЛАМЕНТ**

**Право на участие в конкурса
имат лица, навършили 16
години /без ограничение за
горна възрастова граница/.**

Изисквания:

2.1. Формат:

до пет страници А4, шрифт

Times New Roman 12.
2.2. Придружаваща
информация:
трите имена на автора, личен
телефон и е-mail за връзка.
2.3. Срок, форма и начин за
предаване на творбите:
на е-mail: mladejkirazkaz@gmail.com, до **01 юли** /включително/
2011 г.

2.4. Всеки автор може да
участва с **един** разказ.
2.5. Няма ограничение за вече
публикуван разказ.

Награден фонд:

I-во място - 1000.00 лв.

II-ро място - 600.00 лв.

III-то място - 400.00 лв.

5.1. Победителите ще бъде
уведомени до **22.07.2011 г.**

6. Отличените разкази
ще бъдат публикувани на
сайта на дирекцията - www.varnanamladite.com, до
25.07.2011 г.

6.1. Времето и мястото за
връчване на наградите ще бъде
съобщено допълнително.

**За контакт и допълнителна
информация:**
тел: 052/62 55 46 - гл. експерт
Радостина Ганева
е-mail: mladejkirazkaz@gmail.com

**КОНКУРС ЗА ДЕТСКА
ПЬЕСА**

ТМПС Варна - ДТ „Стоян
Бъчваров” обявява конкурс
за детска пиеса (за деца над 7
години) - оригинален текст или
драматизация.

Текстовете могат да бъдат
както вече публикувани или
поставяни, така и нови –
сънувани, мечтани, преживяни.
В конкурса могат да вземат
участие настоящи и бивши
деца – това, на което разчитаме,
е богато въображение, изящен
език и запомнящи се истории и
герои.

Очакваме творбите ви в три
екземпляра на адрес:
Варна, пл. „Независимост” 1,
ТМПС Варна – Драматичен
театър, За конкурса за детска
пиеса

Отличената пиеса ще бъде
поставена от ТМПС Варна
– ДТ „Стоян Бъчваров” през
сезон 2011-2012, а авторът ѝ ще
получи сумата от 2000 лева.

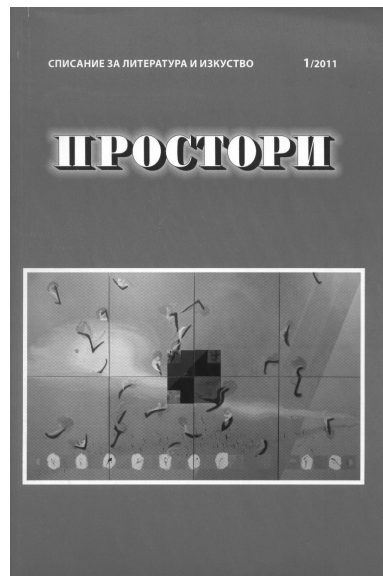
Краен срок: 1 август

СПИСАНИЕ „ПРОСТОРИ” НА 50 ГОДИНИ

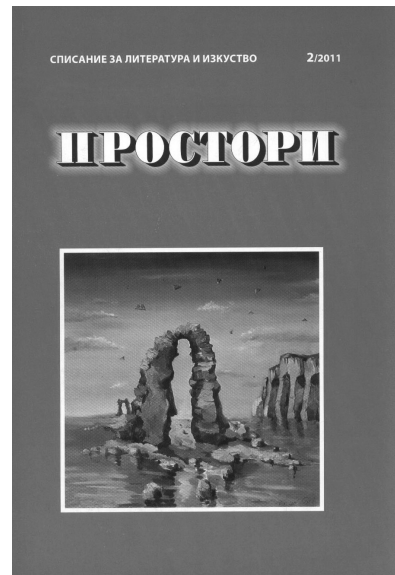
На 18 май в рамките на Майския
салон на изкуствата бе отбелязана
50-годишнината на едно знаково за
Варна и за националната ни литера-
тура издание – списание „Простори”,
като бяха представени първите му
два броя за тази година. Започнало
да излиза през далечната вече 1961
година като алманах, дело на варнен-
ското издателство „Георги Бакалов”,
който бе създаден, за да бъде своеоб-
разна творческа лаборатория за мла-
дите автори от Североизточна Бъл-
гария, за да проверяват творческите
си възможности, преди да подготвят
и издадат своите книги. На неговите
страници получи своята литература
турно кръщение много млади тогава
поети, разказвачи и критици, които
по-късно станаха авторитетни имена

Когато през 90-те години всич-
ко започна да се руши и да изчезва,
„Простори” сподели съдбата на дру-
ги свои събратя.

Възстановяването на „Просто-
ри” вече като списание за литература
и изкуство през 2005 година – изда-
ние на Община Варна, беше свиде-
телство за нови процеси в духовния
живот. Във Варна вече се бе офор-
мила силна група от писатели, която
заедно с художниците, актьорите,
архитектите и музикантите лансира

в българската литература. Първата
публикация в „Простори” бе сигу-
рен знак, че се е появил нов талант,
който трябва да бъде наблюдаван и
запомнен. По-късно „Простори” бе
издание на Дружеството на Съюза на
българските писатели във Варна.

идеята Варна да бъде обявена за ев-
ропейска столица на културата.

Възкръснатото списание „Прос-
тори” си постави задачата да преодо-
лява провинциализма в културата,
като утвърждава високи естетически
критерии, и да служи на истинското
изкуство.

Редакционният състав на вест-
ник „КИЛ” чествити юбилей на спи-
сание „Простори”, като му желае още
дълъг живот и безкомпромисност на
полето на честта в сферата на худо-
жествената словесност!

Ангел Атанасов – Рибари, 1983; 55.5x55.8, маслени бои, платно

УЧИТЕЛЯТ, ПРЕВОДАЧЪТ, ЧОВЕКЪТ

От стр. 1

гари с висше образование, полу-
чава стипендия от италианското
правителство за специализация
в град Падуа. Само 25-годишен
Иванов преминава границата на
България. Един незабравим миг
от живота му. “Какъв трепет и
вълнение! Почувствах се гражда-
нин на света. Аз, обикновеното
момче от Търговище, заминавам
за Италия – една от люлките на
цивилизацията” споделя той. От
Италия Иван Иванов се завръща
с докторско звание и като препода-
вател не пести усилията си да
образова младите хора. Животът
му е изпълнен с много и интерес-
ни срещи. Една от тях е с големи-
ят български поет Николай Ли-

лиев. За пишешите и преводачите
е любопитно да я припомним:

„...винаги отзивчив и никога
не отказващ помощта си на дру-
гите, Лилиев се съгласи да ме при-
еме. И така в уречения час отидох
в Народния театър, където поет-
ът работеше като драматург. Ко-
гато му казах кой съм, Лилиев ме
прегърна сърдечно и каза: „Рад-
вам се да се срещна с един млад
човек, който превежда Данте...
Предадох трите преведени от мен
песни, поговорихме още малко и
Лилиев ме помоли да отида при
него след няколко дни, за да има
време да прегледа превода ми.

На определената дата отидох

отново с тръпнещо сърце, за да
чуя мнението на големия поет,
преводач и прекрасен стилист.
Преводът ми не беше на висота,
но тогава още не си давах сметка
за това (бяха първите ми опити в
превод на поезия). Върху два ли-
ста, откъснати от тетрадка малък
формат, със ситния си и красив
почерк Лилиев беше отбелязъл
с молив допуснатите от мен нес-
войствени за мерената реч думи и
изрази. Спомням си, че се опитах
да защита употребата на думата
„вместо”, с която започваше един
стих и чието ударение неправи-
лно смятах, че пада на последната
сричка. Лилиев със своиствената

му деликатност ми забеляза, че е
хубава черта да поддържа онова,
в което сме сигурни, но ми препоръ-
ча да проверя пак в правопис-
ния речник. След като ми посочи
и други грешки и неточности в
стихосложението, вероятно до-
ловил сянката на обезсърчение
върху лицето ми, той поиска да
ме утеши, като ми каза: „Ама Вие,
май се отчаяхте! Не бива така.
Ето например един хубав стих в
превода Ви: „И рухнах, както рух-
ва труп студен” (последният стих
от песен V на „АД”). В него чети-
ри пъти се повтаря звукът „У”, а
това създава усещане за рухване.”
От Лилиев научих, че пред думи,

започващи със съгласните „с”, „з”
или „ц”, за да се избегне неблаго-
звучието, за предпочитане е да се
използват формите „тоя”, „тая”, „
тия”, а не „този”, „тази”, „тези” -
например „таз звезда”, а не „тази
звезда”, което е лошо звукосъчета-
ние...

Размишлявайки след годи-
ни за тази среща, разбрах, че ве-
личието на твореца е не само в
неговия талант и в титаничните
му усилия и трудолюбие, а преди
всичко в неговата душевна изви-
сеност и нравствена чистота, в
безкрайната скромност и непри-
нудена сърдечност, в безкорист-
ното и безрезервно себепотдаване,
във всеотдайната му обич към
хората.”

ГЕОРГИ Н. НИКОЛОВ

Кни
Култура Изкуство Литература

1 ЮНИ - ДЕН НА ДЕТЕТО

СИНЬО ДЕТЕ КРАЙ МОРЕТО В ДУХА НА ОТИШЪЛ СИ БАРД...

С тези редове не разсъждаваме върху изискванията, които нечие творчество трябва да съблюдава за най-малките читатели. Нито ще споменем водещи имена, определяни като класици в това творчество у нас и в чужбина. А ще отправим кратък взор в оставеното ни от Илия Буржев с тематичен адрес – морето. Но не само морето край Бургас, макар този автор с над 30 книги да се определя като “бургаски”. Убеден съм, че завладяващата поезия няма регионален смисъл, а се подчинява единствено на времето. Не когато е създавана по дати, разбира се, а когато пристъпва прага му, за да остане завинаги в него. А бачо Илия, когото познавах лично, не се стремеше приживе към слава и венцехвалене. Търсеше диалог с всички, които откриваха по нещичко за себе си в лириката му. Достъпно им поднасяше житейската си философия и цял бе изгън от живот. В който морето и сега тихо докосва бреговете пред погледа на малки и на възрастни. За умелите от преповтаряния се делник той изтъка “Пътека”:

Излизат корабите, гларуса
като парче от риза на моряк
далече се ветрее, а край нас
брегът разкъсва с пламнали

ножове

почернените дрехи на морето.
И времето тече... Към нас посяга
със лапи на зверче и татуира
лицата и душите ни с най-лудия
замах на своите сезони.
Да бързаме! Не от дърветата,
от нас изтича лятото. Да

бързаме!

Лято, много лято и море има и в “детските” му страници... “Без любов няма съзидание, без любов няма човек” е книга от поредицата “Литературни анкети с автори за деца и възрастни”, Бургас, 2003 г. Неин автор е Димитър Костадинов, а по страниците й поетът Буржев разсъждава: “За деца изобщо, а и за българските деца, не може да се пише между другото. За създаването на една детска книга се изисква пълно отдаване, пределна искреност, много обич. Който има нагласата да създава книги за деца, знае, че душата трябва да прелива от радост, възторг и чистота. Детското стихотворение трябва да бъде просто, живо, забавно и мъдро. А това е много трудно постижимо. Хубавите стихотворения развиват въображението, чувството на детето за красота, за истините на света”.

Как вплита тези прозрения Буржев в многообразните теми за морето?

Преди всичко, като внушава на невръстните читатели кипяща радост от детството край неговия бряг и по вълните. Синьото лудо искри в стиховете, освободени от всякаква дидактика и назидателен тон. Многоцветният пейзаж е катализатор за сила, волност и осъзнав стремеж към

опознаване на природата тук. При това рядко е статичен. Мени се в моментните хрумвания на вятъра, на бурята, или в ласкавата нега на слънчева омара. Всяко природно състояние е символизирано със свой образ и опознат и обикнат. Тогава става връстник на малките читатели и по свой начин участва в игрите им. Ако децата се боят от него, морето се сърди и е начумерено, докато слънцето отново го успокои. Но това се случва рядко, защото хармонията между дете и природа е вилетено в зародиша на човешкото съществуване. То ще продължи в съзнанието на зрелия човек. И в спомените преди задължителния за всеки от нас биологичен финал. Но до неговия праг е още далечно. Той не е тема за детското съзнание и невръстните поколения дори не предполагат, че съществува. Затова:

Весели момчета тичат, тичат
на криле сребристи вятърът ги
носи.

Слънцето ги вдига със лъчи в
небето.
- Идвайте при мене! – вика им
морето.

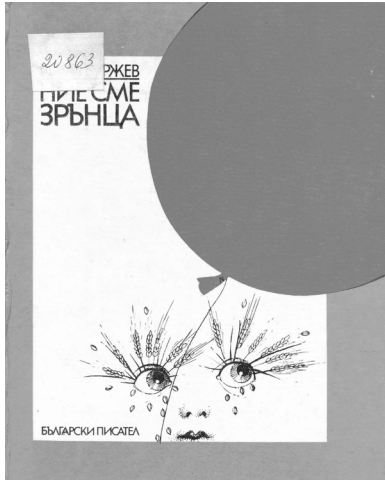
- Който ме обича, ще ме опознае.
Огненото лято цял ден с мен

Много тайни зная, много тайни
смели ли сте вие, ще ви ги разкрия.

Ах, сърцата смели само ме
Весели момчета към морето
“Весели момчета”

Убеден съм, че голямото внимание, отделяно от Илия Буржев на морския пейзаж в стиховете за деца, не е самоцелно. Без да конкретизира излишно, поетът внушава в крехкото съзнание идеята за родната страна. За едно от най-красивите места в нея, където живеят свободно и се радват на щастливото си детство. Ако направим съпоставка с автори до средата на XX в. ще видим, че по редовете не са рядкост обичайни за времето си символи: на националния флаг, неприкосновени териториални граници, исконни български земи, присъединени към отечеството. Тук са войните в матроски униформи, литналите в атака кораби и пр. Всеки исторически етап ражда потребните му литературни образци за възрастни и за деца. Буржев създава стиховете си в мирно време, когато обществената хармония доминира над всичко. Тя изгражда привързаност и към морския пейзаж като неразделна част от детския делник. От маринистични картини, поднесени разбираемо. Сякаш авторът отново се е върнал десетилетия назад и разказва на връстниците за нови приключения. А може би наистина е така и това е необходимо правило да бъде разбран от детската публика. И, разбира се,

доверчиво приет от нея чрез римувания си разказ без сладникав естетически привкус и без несъзнателно инфантилизиране, на каквото сме свидетели в немалко “детски” автори. Няма намек и за партийност, нито морализаторстване кому малчуганите дължат благодарности. Трябва ли едно дете непременно да се чувства задължено за правото да очаква с радост всеки зазоряващ се ден? Не, категоричен е поетът. Трябва единствено да е щастливо и свободно в своята чаровна любовознателност. Затова в морската му лирика не е оковано в червени връзки, фанфари и непогре-

шими чичковци, сочещи безметежно бъдеще. Пред него е бъдещето - море с вълните на годините, с вълнуващия аромат на идващата младост и след нея – житейските задачи. Пред него е отговорността да стане Човек с мисъл, свободна и мащабна като природния феномен. Маяците, осветяващи водния простор, го мамят да прекрачи в познанието на живота. Кога? Някога... А сега нека звъни смяха на малките камбанки с увереност, че просторът винаги ще е безоблачен. И възрастният човек ще пази крехкото стебло на спомена дълбоко в себе си, когато вече с бели власи около него ще играят децата на други поколения...

По страниците е отделено голямо място на морските професии. Тружениците от корабния екипаж, рибарите, водолазите, спасителите се обединяват в шумно, шарено множество. Пред очите му израства грубата осанка на хора, духовно чисти и открили себе си. Живеещи в мир с морето и благодарно уморени за неговите трудни дарове. Какво показват те на детето? Красотата на труда над и под вълните и неговия героизъм. Наваяват неутолим копнеж да се види света отвъд линията на хоризонта. А още: да се издържи на предизвикателствата, които даряват соления залък:

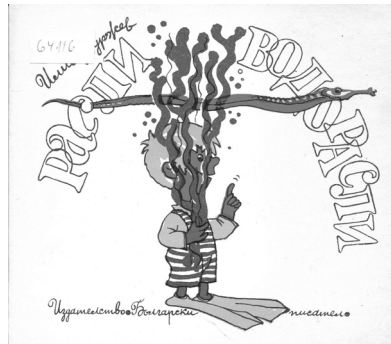
Тежко лятно слънце гледа от
небето –
старите рибари пак са сред морето.

Тежък ден рибарски в тежък труд
минава,
ето над морето вече свечерява.

Мрежите изтеглят от
далечините,
вятърът ги блъска, бял ги
вълните.

Слънцето прибира златната си
прежда,
а брегът ги чака с трепетна
надежда.
“Рибарски ден”

Важно място в маринистиката за деца при Буржев заема анимализмът. Иначе тя би останала мъртва и неразбрана. Стиховете преливат от одухотворените образи на морските обитатели и всеки има своя определена задача. Своя емблематична роля в общество, удивително приличащо на човешкото. Със своите добри страни и лоши черти, които детето разбира и порицава с неогрубена в годините душа. Чрез тези сини персонажи утре то ще се ориентира по-умело в човешкия делник. Защото ранните успешни асоциации и осмислянето на редица морални категории в първите години до голяма степен ще изградят социализирания човек утре. Китът е груб и своенравен, малкото раковина – безпомощна, скаридата царица пък – властна. Лакомията на кефала извиква смях. Рачо важно мери големината на морето, вълните са зайчета, а мидата – чистница. Рибките садят по дъното водорасли, медузата важно плува, някъде далече играят делфини. Внушението, че тези образи в ситуациите, които сами изграждат и финализират, са човешки, е много силно. Това е сливане на реалността със синята художествена измислица, понякога обагрена от автора си с и с баладични мотиви. Това е внушение, което детето може да докосне на морския бряг или да го съзре в далечината и да се убеди, че всичко в стиховете е истинско. Дори когато се различава от предварително изградената представа за самото

море, за обитателите му, морските труженици и безкрайния син път. По него водещ символ е корабът – неморен скитник, символ на откривателство и на мъжествени пътешественици. Най-вече: носител на знания какво има отвъд океана, как изглежда и защо. Отговорите трябва да се търсят в самия стих, където са закодирани от създателя си. И където винаги могат да бъдат открити от искрено любопитство на детето:

Там отвъд морето, там ли
свършва края
на земята цяла, на света?
Не зная.

В тъмен мрак в морето, как ще
разпозна
вярната посока с кораба?
Не зная.

Кой ще ми разкаже тайната,
каква е?
Кой ли, кой?

Разказвай, книжке,
за да зная.

“За да зная”

Но може би най-синтезирано цялата красота на морето, на вечно възраждащия се живот в него и на човешкото присъствие там Буржев е предал чрез своите “Морски гатанки”. От тях надничат компасът, мрежата, котвата и платноходката, акулата, самото море, вдицата... Хора, животни, природа и технически напредък съжителстват мирно и в явна хармония. С пълни гърди диша светът тъкмо такъв, какъвто възрастните се стремят да изградят. Подводниците в гатанките не е обозначена с военния си смисъл, акулата не е страшна, бог Нептун разказва за вдици, а морето е огромна градина. На нейния бряг стои нещо, желано от всички моряци:

Дом огромен – знае го цял свят,
странен дом е, цял с вода заят!
Цял от камък, но с ясна цел –
да се ползва само за хотел.
Няма покрив, тъй е от години,
но си има толкова комини.
Все зает е – пролет или зима,
и най-важно, до море го има.
Пътници с багаж го посещават,
но такива само дете плават.
Що е то?
Този дом е морско страници
Викат му моряците: При...ста...
нище.

Далеч съм от мисълта, че с тези кратки размисли изчерпвам красотата на морето в стиховете за малките читатели на Буржев. Всъщност те са илюстрация на тичащо по слънчевия бряг дете, което се смее щастливо. Или разговаря с реещия се над него гларус. Или докосва с длани водата и усеща живия й пулс. Или... Но това чистосърдечно, приветливо и галовно, наивно-чаровно море поражда днес трудни въпроси. Времето се менаж, а заедно с тях – ценностните критерии на обществото, моралните категории, споровете кое е “добро” и кое - “зло”. Схващанията за роден край, национална символика и принадлежност и личен просперитет са размити. Старите днес не звучат убедително, а новите, доколкото съществуват, често са лишени от реално съдържание. В този смисъл, какво поезията за деца ще поднесе на читателите и слушателите си с новаторски дух, но в български одежди? Ще се преражда ли в нечий стихове пак и пак южното море на Илия Буржев и какво ще шепне на децата? Ще ги очарова ли, както преди, или ще им бъде чуждо? Става дума за щафетата на приемствеността. В случая – за маринистиката. За българското море и за българските деца, захласнати по него. И някой “детски” автор ще поеме ли тази приемствена щафета, за да я доразвива, обогатява и прави актуална на съвремението, както направи това Илия Буржев? Или с досада ще си мисли: “Хората отдавна са в космоса, европейските ми колеги получават космически хонорари. Аз преживявам едва и също събирам пари за път. Защо да топя перото си във вълните на българското море? Или в нещото, което все още се нарича така?...” Наистина – защо ли пък...

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ:

Иван Овчаров – главен редактор

Ванилин Гавраилов, доц. Людмила Стоянова,

Ангел Дюлгеров, Станка Бонева, Симеон Илиев

Ръкописи не се рецензират и не се връщат.

Хонорари се изплащат последните четвъртък и петък
на месеца от 14 до 16 часа.

Издателство МС ООД, Печат: Позвънете АД

Кни
месечно издание

Култура, Изкуство, Литература

ISSN 1310-120X

адрес на редакцията: 9000 Варна, ул. “Крали Марко” 11,
тел.: 052/639 374; 0885 210 890

e-mail: kil2009@abv.bg

www.kilittera.ucoz.com

Издава се с финансовата подкрепа на Община Варна